

PREZIDENTO RAGINIMAS

Vilnius, spalio 23 d. (ELTA). Prezidentas Rolandas Paksas ragina didinti ateinančių metų biudžeto asignavimus gyventojų kompensacijoms už rublinius indėlius ir nekilnojamąjį turtą bei Prezidentūrai pavaldžioms tarnyboms.

“Biudžetas buvo pagrindinė mūsų šiandieninio susitikimo tema. Aš Premjerui perdaviau kai kuriuos pasiūlymus, kurie yra susiję su mūsų valstybės piliečių turtiniais, skoliniais įsipareigojimais, įžadų tesėjimu. Aš turiu galvoje ir rublinius indėlius, ir kompensacijas už žemę, nekilnojamąjį turtą. Taip pat struktūrų, kurios yra vienaip ar kitaip pavaldžios Prezidentūrai, prašymus”, - po vykusių pietų su Ministru pirmininku Algirdu Brazausku žurnalistams sakė šalies vadovas.

Prezidento teigimu, tam buvo skirta labai daug dėmesio, ir šie klausimai bus toliau svarstomi.

“Prezidentas išreiškė kai kuriuos savo pasiūlymus ir pastabas dėl biudžeto, ir mes, sulaukę pastabų taip pat ir iš Seimo, stengsimės pasiūlymus peržiūrėti, dar kartą įvertinti mūsų galimybes”, - akcentavo Ministras pirmininkas.

A. Brazauskas atkreipė dėmesį, jog formuojant biudžetą buvo stengiamasi, kad ekonomikos augimą pajustų gyventojai.

“Vis tik tos skolos ir įsipareigojimai dėl prarastų indėlių kompensavimo, už turtą, žemę, vandenį ir kitą nekilnojamąjį turtą siekia milijardus litų. Mes nagrinėjome galimybes, kaip būtų galima padidinti šias išmokas”, - teigė A. Brazauskas. Rubliniams indėliams kompensuoti ateinančių metų biudžeto projekte numatyta 105 mln. litų. Dar maždaug 100 mln. litų ketinama skirti išmokėti indėlius paveldėtojams, privatizavus Rytų ir Vakarų skirstomųjų tinklų bendroves.

PAULAUSKAS IR ADAMKUS SUSIRŪPINĘ DĖL TELKINIO D-6 KELIAMOS GRĖSMĖS

Vilnius, spalio 22 d. (ELTA). Nusivylęs Maskvoje vykusiomis premjero Algirdo Brazausko derybomis, prezidentas Valdas Adamkus teigia, kad Kuršių nerijoje naftos telkinio D-6 visiškai neturėtų būti.

“Jis yra nepriimtinas ir visais galimais būdais reikia stengtis, kad jo nebeliktų. Tačiau jeigu realiai negalėsime to išvengti, šis grėžinys turi būti kuo mažiausiai eksploatuojamas”, - sakė prezidentas V. Adamkus po Seime įvykusio susitikimo su Seimo pirmininku Artūru Paulausku.

Jis teigė esąs įsitikinęs, kad panaudojus didelį tarptautinį spaudimą galima būtų laimėti. Kalbos neva apie saugų šio grėžinio eksploatavimą V. Adamkui atrodo kaip nesiskaitymas su realybe. Kadenciją baigęs šalies vadovas kritiškai įvertino premjero Algirdo Brazausko Maskvoje užimtą poziciją.

“Šiuo metu Lietuvos pozicija yra dviprasmiška. Iš vienos pusės prieštaravome, iš kitos - Maskvoje lyg tai kapituliavome. Turime aiškiai pasakyti, kad sprendimas dėl naftos telkinio D-6 yra nepriimtinas. Mes norime, kad Rusija dar kartą persvarstytų savo sprendimus ir ieškotų kelių, kaip sumažinti iki minimumo šio grėžinio eksploatavimą”, - sakė V. Adamkus. Jis nesutiko su socialdemokratų priekaištais, kad anksčiau jis neva nekėlęs šios problemos. “Tas klausimas buvo iškeltas ne tik diplomatiniam lygįje, pats kalbėjau su Kaliningrado gubernatoriumi ir prašiau, kad darbai būtų pristabdyti”, - sakė prezidentas V. Adamkus.

Seimo pirmininko A. Paulausko nuomone, naftos telkinio D-6 statyba neturėtų vykti tol, kol nebus sulaukta bešališkų Vakarų ekspertų išvadų, kad ta statyba tikrai yra saugi. Pasak jo, Naujosios sąjungos atstovai nuolat kelia šį klausimą tarptautinėse organizacijose. “Manau, kad dar nesibaigia mūsų pozicijos viešinimas, reikalavimas pateikti visus dokumentus ir nutraukti ekologiškai pavojingo statinio statybą”, - sakė Naujosios sąjungos vadovas A. Paulauskas. Jis teigė manęs, kad ir koalicijos partneriai socialdemokratams šią problemą supranta vienodai.

A. Paulauskas ir V. Adamkus taip pat aptarė kitų metų biudžeto projektą, politines aktualijas ir pasirengimą būsimiems Europos Parlamento ir Seimo rinkimams.

Trys Lietuvos Respublikos viršininkai - prezidentas Rolandas Paksas, ministras pirmininkas Algirdas Brazauskas ir Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas.

MADRIDE PRISTATOMI LIETUVOS SIŪLYMAI DĖL IRAKO ATSTATYMO

Vilnius, spalio 23 d. (ELTA). Lietuvos užsienio reikalų ministras Antanas Valionis tarptautinėje Irako atstatymo donorų konferencijoje Madride kalbėjo apie Lietuvos indėlį į Irako atstatymą bei pateikė pasiūlymus, kaip Lietuva galėtų papildomai prisidėti prie šios šalies atkūrimo.

Ministrų Kabinetas iš Vyriausybės rezervo nutarė skirti 100 tūkst. litų humanitarinei pagalbai Irako atstatymui. Šias lėšas Užsienio reikalų ministerija perves į Jungtinių Tautų ir Pasaulio banko įsteigtą Daugiašalį donorų fondą Irakui atstatyti.

Madride prasidėjusią donorų konferenciją surengė Ispanija kartu su JAV, Europos Sąjunga, Japonija, Jungtiniais Arabų Emyratais bei glaudžiai

bendradarbiaudama su Jungtinėmis Tautomis, tarptautinėmis finansinėmis organizacijomis - Pasaulio banku ir Tarptautiniu valiutos fondu.

Į konferenciją susirinko delegacijos iš beveik 90 pasaulio valstybių, savo veiklą Irake plėtojančių nevyriausybinių organizacijų atstovai, Irako valdančiosios tarybos nariai bei JAV ir sąjungininkų paskirtos Laikinosios administracijos pareigūnai.

Konferencijos tikslas - prisidėti prie Irako atstatymo, numatyti esminius šios šalies rekonstrukcijos etapus bei tam tikslui įkurti daugiašalį Irako donorų fondą, kuris kauptų Irako atstatymui skiriamas pasaulio valstybių lėšas ir koordinuotų Irako donorų pastangas.

Šiame fonde tikimasi su-

kaupti 55 mlrd. JAV dolerių, reikalingų Irako atstatymui iki 2007 metų. Konferencijoje taip pat pasikeista nuomonėmis apie padėtį Irake, aptarta šios šalies rekonstrukcijos eiga, apsvarstyti Irako atstatymo prioritetai ir strategija iki 2007 metų.

Lietuvos užsienio reikalų ministro A. Valionio vizito Madride programoje taip pat numatytas dvišalis susitikimas su atsakingais Ispanijos pareigūnais, kuriame bus tariamasi apie šios šalies patirties greitaigio traukinio linijų statybos finansavimo iš ES lėšų užtikrinimo srityje perėmimą.

Tikimasi, kad Ispanijos patirtis bus naudinga Lietuvai ir Lenkijai derantis dėl ES paramos modernioms geležinkelio linijoms iš Lietuvos į Lenkiją tiesti.

BRAZAUSKUI PATINKA RUSIJOS PAŽADAI

Vilnius, spalio 22 d. (ELTA). Vyriausybės vadovas Algirdas Brazauskas teigia, jog Rusijoje išsakyti pažadai dėl naftos telkinio D-6 eksploatavimo saugumo, jeigu jie bus iki galo įgyvendinti, tenkina Lietuvą.

Pasak premjero, tai, kad naftos platformos projektavimą ir statybą prižiūri gerai Europoje žinoma kompanija “Lloyd”, pažadas baigus darbus kaip ekspertus pasikviesti nešališką įmonę, eksploatuojančią panašų telkinį Vakaruose, kuri įvertintų objektą, bei Rusijos patikinimas, kad šiam objektui keliama saugumo reikalavimai

yra gerokai aukštesni nei įprastai, leidžia tikėtis pakankamai saugaus darbo.

“Įrenginys labai brangus - dabar yra investuota 150 mln. litų ir, panašu, kad dar tiek kainuos likusieji darbai pačioje jūroje. Tai grėžimai 2300 metrų gylyje, kur yra nafta. Bus daug grėžinių ir jų skaičius laipsniškai bus didinamas. Eksploatacija - naftos pum-pavimas į krantą gali būti pradėtas jau kitų metų balandžio mėnesį”, - po dvi dienas vykusio darbo vizito Rusijoje trumpoje spaudos konferencijoje oro uoste informavo Ministras pirmininkas A. Brazauskas.

Anot jo, šiuo metu per vėlu reikalauti, kad Rusija atsakytų šio telkinio - tai reikėjo daryti prieš penketą metų. “Juokingai atrodytų, jeigu aš nuvažiuočiau ir sakyčiau: “Mielieji, ką jūs čia sugalvojote. 150 milijonų prašau nurašyti ir uždaryti šitą platformą”. Įdomu, kas su manimi iš viso kalbėtų. Tai yra Rusijos teritorijoje, jie turi juridinę teisę tai daryti”, - pabrėžė A. Brazauskas.

Vyriausybės vadovas atkreipė dėmesį, kad Rusijos vyriausybė labai dėmesingai atsižvelgė į visus Lietuvos pageidavimus bei pastabas.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

■ NAUJA - DARBO PARTIJA

Darbo partiją įsteigęs turtingiausias Seimo narys Viktoras Uspaskichas bei jo bendražygiai įrodinėjo, kad yra geresni už visus iki šiol Lietuvoje dirbusius politikus - esą iki šiol niekas nesugebėjo tarnauti visuomenei, o tik žarstė pažadus. Rusų tautybės politikas, pasirodo, geriausiai žino, ko iš tikrųjų reikia Lietuvai. V. Uspaskichas tikino, kad jo vadovaujama partija iš kitų politinių jėgų išsiskirs sugebėjimu kovoti už Lietuvos žmonių teises. “Netrukus visi kartu pradėsime rašyti naują Lietuvos istorijos puslapį”, - pareiškė jis.

Pavyzdinčiai laikantis lig šiol tyliai veikusios iniciatyvinės grupės parengto scenarijaus, sostinėje gimė dar viena politinė partija ir 823 delegatų valia naujosios Darbo partijos primininku tapo šio sumanymo architektas Seimo narys Viktoras Uspaskichas. Pagal patvirtintą programą Darbo partija ketina tapti centristinės krypties organizacija. “Jei laimės Darbo partija, darbo deficito nebus” - tokį šūkį naujai organizacijai ekspromtu sugalvojo jos vadas.

“Diktatūrai nepritariau ir nepritarsiu. Nepritariu reguliuojamai demokratijai. Reguluojama demokratija - tai apie Baltarusiją pasakyta labai švelniai”, - aiškino V.Uspaskichas. Jis taip pat pareiškė, jog “Lietuva turi dėti pastangas, kad Baltarusijoje kuo greičiau įsivyrautų demokratija”, o kalbėdamas apie užsienio politiką ragino “didinti Lietuvos valstybės, kaip tilto tarp Rytų ir Vakarų, vaidmenį” bei kurti “nauda pagrįstus draugiškus santykius su visomis pasaulio valstybėmis”.

■ OPOZICIJA SVEIKINA PREZIDENTĄ

Vilnius, spalio 22 d. (ELTA). Liberalų ir centro frakcija sveikina prezidentą Rolandą Paksą principingai įvertinus įžeidžiančius pareiškimus užsienio reikalų ministro Antano Valionio atžvilgiu išsakydį savo patarėją Alvydą Medalinską.

Liberalų ir centro frakcija jau ne pirmą kartą pastebi, kad kai kurie Prezidentūros darbuotojai dėl įvairių konfliktų su kitomis valstybės institucijomis bei nekorektiško elgesio kenkia Prezidentui, kaip šalies vadovo, autoritetui.

Opozicinės frakcijos manymu, užsienio politika yra jautri sritis, reikalaujanti visų aukštas pareigas užimančių politikų sutarimo, todėl vieši jų santykių aiškinimaisi kenkia valstybės reputacijai ir trukdo įgyvendinti šalies užsienio politikos tikslus.

“Tikimės, kad R. Paksui kritiškai įvertinus su Užsienio reikalų ministerija konfliktuojantį A. Medalinską, tai taps impulsu kitiems Prezidentūros darbuotojams gerinti darbo kokybę bei nesinaudoti tarnybine padėtimi siekiant asmeninių tikslų”, - sakė frakcijos seniūnas Eligijus Masiulis.

Prezidentas R. Paksas labai kritiškai įvertino savo patarėjo viešą santykių aiškinimąsi su užsienio reikalų ministru ir pabrėžė, kad A. Medalinsko privačiame pokalbyje išsakytos mintys, išspausdintos dienraštyje *Lietuvos rytas*, nėra oficiali pozicija. Dienraščio numeryje buvo pateiktos A. Medalinsko mintys apie asmeninius nesutarimus, bendravimo sunkumus su užsienio reikalų ministru, jų priežastys, požiūris į konsulų skandalą.

Šalies vadovas, reaguodamas į publikaciją, taip pat užtikrino, kad pareigūnų asmeniniai santykiai neturi ir neturės jokios įtakos sprendžiant svarbius valstybės reikalus.

■ NEMALONU PREZIDENTO ŠEIMAI

Inga Paksaitė kartu su savo draugu Aivaru Stumbru dalyvavo savaitgalį vykusioje Kauno nusikalstamo pasaulio autoritetu vadinamo Henriko Daktaro dukters Živilės gimtadienio šventėje. Spalio 19 dieną Ž.Daktaraitė šventė gimtadienį, kuriame dalyvavo artimiausi Vilniaus universiteto Tarptautinės verslo mokyklos studentės draugai, tarp jų - ir prezidento duktė Inga. *Kauno dienos* žiniomis, Ž.Daktaraitė pokylį sostinėje gyvenantiems draugams ir kurso kolegoms surengė sekmdienio popietę. Į jį buvo pakviesta ir su Ž.Daktaraite nevengianti bendrauti I.Paksaitė. Ž.Daktaraitės kurso kuratorė Birutė Kėvelaitienė sako, kad I.Paksaitė realiai nesimokė Vilniaus universiteto Tarptautinio verslo mokykloje. Ji sako abejojanti paaiškinimu, kad I.Paksaitė su Ž.Daktaraite ir anksčiau bendraudavo tik todėl, kad jų susitikimai buvo neišvengiami.

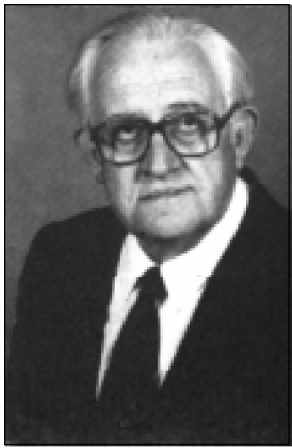
Pirmoji šalies ponias neslėpė nuostabos. “Man tai buvo nemaloni staigmena. Be abejonės, dukra yra suaugusi ir ja visiškai pasitikiu. Ketinu kalbėti su ja, kad tėčio statusas įpareigoja atsargiai rinktis draugus ir pramogas”, - sakė L.Paksienė. Ji neslepia, kad jei dukra būtų pasitarusi su ja, būtų patarusi nedalyvauti vakarėlyje. “Deja, ji nepasitarė”, - apgailestavo L.Paksienė.

■ BE IŠKILMIŲ

Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio steigiamojo suvažiavimo 15-osios metinės paminėtos gana kukliai. Šventinėje konferencijoje net nedalyvavo buvęs Sąjūdžio lyderis Vytautas Landsbergis.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Algirdas Pužauskas

Jungtinių Tautų Saugumo Taryba spalio 16 vienbalsiai priėmė rezoliuciją, kuri pasisako už JAV teisę tvarkyti Irako pokarinę veiklą, jo karinius ir politinius žingsnius, kol tarptautinė bendruomenė pripažins naująją Irako vyriausybę. Veto teisę turinčios valstybės Prancūzija ir Rusija, o šalia jų dar Vokietija ir Kinija bei Pakistanas papildė Tarybos rezoliuciją, nustatydamos datą, iki kurios Irakas turi parengti naujos valstybės konstituciją bei praveisti demokratinius balsavimus. Tai turi būti įvykdyta iki

ARTĖJA JAV RINKIMAI

riai, bet ir anglai, be to nukenčia ir su koalicija bendradarbiaujantieji irakiečiai kareiviai ir policininkai. Neabejojama, kad didelę įtaką šiame trikampyje tebeturi senasis diktatorius Saddam Hussein.

Kandidatai

Amerikoje vis didesnį dėmesį atkreipia rungtynės tarp valdančiųjų respublikonų ir demokratų. Jau aštuoni demokratų politikai yra paskelbę savo kandidatūras į prezidento vietą. Jų tarpe labai energingai veikia demokratas senatorius iš Connecticut Joseph Lieberman. Jis jau kandidatavo paskutiniuose balsavimuose į viceprezidento vietą, tačiau tos vietos nelaimėjo nei jis, nei kandidatas į Baltuosius Rūmus Al Gore. Dabar sen. Lieberman savo kalbose kritikuoja dabartinį prezidentą dėl ekonominių problemų. Senatorius siūlo padidinti pajamų mokesčius turtingiesiems amerikiečiams ir sumažinti juos vidurinei klasei. Sen. Lieberman jau

džiuojamas “berniuku meru”, nes tada buvo vos 31 metų. Tarnavo 1977-79 metais Ohio valstijos senatė, į JAV Kongresą buvo išrinktas 1997 ir dirba Kongrese iki dabar.

Pranešdamas Clevelandui apie savo nutarimą siekti prezidento vietos, Kucinich pabrėžė prezidento Bush klaidas ir išivėlimą į Irako karą. Jis buvo nusistatęs prieš Irako konfliktą ir reikalavo parvežti namo Amerikos kareivius. Kongresmenas Dennis Kucinich pasisakė ir prieš tarptautines prekybos sutartis, kurios atima iš amerikiečių darbus, padaro juos bedarbiais ir neapdrausiais. Kandidatas labai remia valstybinę sveikatos priežiūros apdraudą. Jis kartu visada pasisako prieš karus ir žada, tapęs prezidentu, bandyti įvairius konfliktus spręsti taikingais metodais, svarbiausia - sustabdyti arabų-palestiniečių konfliktą. Jo kalboje daug svarstymų sukėlė pasiūlymas apmokėti atlyginimus juodiesiems

Dalyvaudami Jungtinių Tautų sesijoje Prancūzijos prez. Jacques Chirac ir JAV prez. George W. Bush sutarė, kad nesutaria Irako klausimu, bet po dviejų savaitių prancūzai pritarė Amerikos vedamai politikai.

Reuters nuotr.

gruodžio 15 dienos. JAV delegatai taryboje padarė šiokių tokių nuolaidų kalbant apie Afganistaną. Nutarta padidinti Afganistane esančią tarptautinę kariuomenę iki 5,500 karių, daugiausia iš NATO valstybių. Ta kariuomenė sustabdytų Taliban likučių išgalėjimą ir nuolatinius gentinius karus. To prašė laikinasis Afganistano prezidentas Hamid Karzai. Su šiais Irako atstatymo klausimais sutapo ir žinios apie naujus partizaninius Irako buvusio diktatoriaus puolimus. Pentagonas paskelbė, kad nuo karo pradžios Irake žuvo 326 amerikiečiai kareiviai ir dar 1,498 buvo sužeisti. Daugiausia Irako karių puldinėjimų įvyko Tikrit miesto apylinkėse į šiaurės vakarus nuo Bagdado. Čia puolami ne tik amerikiečiai ka-

yra pasiūlęs naują mokesčių planą. Sakoma, kad stipriausiai senatorius laikosi Oklahomoje, Pietinėje Karolinoje, Arizonoje ir Naujojoje Meksikoje. Kitose valstijose stipriau kovoja ir daugiau paramos ir lėšų gauna: kandidatai Howard Dean bei Kongreso narys Richard Gephardt.

Paskutinis demokratas kandidatas paskelbęs savo kandidatūrą yra Clevelando gyventojams gerai pažįstamas kongresmenas Dennis Kucinich, 57 metų amžiaus. Jis gimė ir augo Clevelande septynių vaikų katalikų šeimoje. Studijavo politinius mokslus, komunikaciją Case Western Reserve universitete. Miesto tarybon buvo išrinktas 1969-75 metais. Miesto meru buvo išrinktas 1977 metais ir buvo pravar-

amerikiečiams už jų protėvių vergavimą baltiesiems. Kongresmenas pažadėjo sumažinti lėšas kariuomenės reikalams net 15 procentų. Toks sumažinimas nepakenktų saugumo reikalams, o duotų lėšų įvairiems patarnavimams Amerikos žmonėms. Tapęs prezidentu Kucinich pirmiausiai įsteigtų “Taikos departamentą”, pažadėjo jis.

— Keliais sakiniiais —

• **Popiežius Jonas Paulius II** atšventė savo 25 metų sukaktį nuo išrinkimo popiežiumi. Apie 300,000 pilgimų dalyvavo Romoje ta proga šv. Mišiose šv. Petro bazilikos aikštėje. Daug lenkų atvažiavę šia proga giedojo popiežiui: (Nukelta į 4 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$40.00, first class - \$63. Single copy - 75 cents. Air mail overseas - \$115.00.

Prenumerata metams - \$40.00, pusei metų - \$25.00, pirma klase - \$63. Oro paštu į užsienį metams - \$115.00. Atskiro numerio kaina - 75 centų. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

RUSIJOS KARO VADAI -
RIEŠ NATO

Dauguma NATO narių yra ir Europos Sąjungos narės. Colorado Springs suvažiavime valstybių ministrai kalbėjo ir apie Europos Sąjungos norą stiprinti savo karinį pajėgumą. Jungtinės Amerikos Valstijos jau ne kartą pasisakė, kad ES per mažai prisideda prie bendrojo reikalo ir per mažai skiria lėšų savo gynybos pajėgumui sustiprinti.

Suvažiavimo metu išryškėjo nuomonė po įvykusio seminaro, jog reikia būtinai organizuoti greitai sugebančias pajėgas atsakyti į pasaulyje vykstančius įvykius, keliančius grėsmę žmonijai. Šiuo metu NATO pajėgos nesančios pajėgios greitam pasipriešinimui. Kai kurių valstybių parlamentai turi suteikti leidimą, kad jų karinės pajėgos galėtų kovoti užsienio krašte, bet kol vyksta debatai, tai užtrunka daug laiko, o grėsmingi įvykiai plečiasi greitu tempu. Reuterio ir AP žinių agentūros praneša, jog NATO dabartinio vadovo G. Robertson pareiškimas slaptame posėdyje buvęs labai aiškus: “NATO reikalingos dabartinių laikų pajėgos, o ne popierinės armijos”. Seminaras parodė, kad dabartinė NATO tvarka neleidžianti greitai reaguoti į po šaltojo karo atsiradusius pavojus saugumui. Pareikštas pageidavimas turėti bent 20,000 kariuomenę, kuri labai greitai galėtų būti bet kurioje pasaulio dalyje.

NATO kraštų gynybos ministrai ypač didelį dėmesį parodė Rusijos gynybos ministrui, kuris buvo pakviestas dalyvauti susirinkime. Sergejus Ivanovas turėjo paaiškinti, kodėl, kai kalba apie NATO, Maskva prabyla šaltojo karo gaida. Net prieš šį susirinkimą Kremlius “užmiršo” savo žodžius apie gerus santykius su NATO ir norimą partnerystę. Rusijos prezidentas savo susitikime su karo vadais beveik grasino NATO, nes “NATO lieka ir toliau pulti kitus jėga”. To susitikimo protokole užrašytas ir toks sakiny: “Jei NATO liks karine sąjunga su puolamąja karine doktrina, tai Rusija turės persvarstyti savo karines pažiūras branduolinės strategijos atžvilgiu”.

Todėl NATO Generalinis sekretorius George Robertson pareiškė: “Neabejoju, kad min. S. Ivanovas norės paaiškinti tas detales, kurios pasiekė mus iš Rusijos prezidento susitikimo su savo karo vadais”. Ar Rusijos ministras į tai reagavo - nepranešama. Politologai tačiau pastebi, jog tokie priešiški pareiškimai rodo, kad Rusijos kariniuose sluoksniuose vyrauja nusistatymas prieš NATO. Rusijos prezidentas kai kada bando panašius pareiškimus švelninti, ypač prieš susitikimus su JAV prezidentu. Bet politiniai apžvalgininkai pastebi, jog Maskva vis dar negali susitaikyti su mintimi, kad jau kitąmet NATO narėmis bus Lietuva, Latvija ir Estija.

Rusija pradėjo žygius įsistiprinti pasaulinėje prekybos organizacijoje ir prašo Berlyno jai padėti. Jekaterinburge vyko derybos su Vokietijos kancleriu. Čia Rusijos prezidentas pareiškė, jei vokiečiai norį gauti pigiai gamtinių dujų ir naftos, turį padėti Rusijai įstoti į tą organizaciją. Vokietija dabar yra didžiausia Rusijos prekybos partnerė. Europos Parlamentas Lietuvos prašymu pažadėjo ištirti naftos telkinio gavimą Kuršių nerijos artumoje, kurį rusai naudotų savo reikalams. Jie jau spėjo pareikšti savo nepasitenkinimą “Europos Sąjungos biurokratais - teneužmiršta, kad Lietuvai taip pat reikia Rusijos energetikos”.

S. Tūbėnas

VYTAUTAS DIDYSIS - KARALIUS BE KARŪNOS

Lietuvos pirmosios Respublikos (1918-jų Lietuvos) metais nė viena diena taip aukštai nekėlė tautos dvasią, kaip rugsėjo 8-jį. Joje buvo net du galingi dvasiniai svertai: Šilinės atlaidų - religinis svertas ir Vytauto Didžiojo karūnavimo dienos - tautinis svertas. Datos sutapo todėl, kad, kiek žinia, Vytautas Didysis buvo pasirinkęs Švenčiausios Mergelės gimimo dieną savo karūnavimo dieną.

Apie apsireiškimą ir Šiluvos atlaidus daugiau sužinoti. Norintieji gali daug žinių rasti vien tik *Lietuvių Enciklopedijos* XXIX tome. Anot enciklopedijos (517 psl.), Šiluvoje “Švč. Marijos apsireiškimas laikomas pirmuoju žinomu Europoje”. Pirmuoju žinomu Europoje! Ir ar daug europiečių ar užjūrių katalikų yra apie tai girdėję? Tą pat galima pasakyti apie sensacingos istorijos nepaprastą Kryžių kalną.

O į Šiluvą, per “Šilines” - 8-nių dienų atlaidus jau šimtmečiais plaukė maldininkų būriai. Net okupacijos metais maldininkų veržimasis Šiluvon kėlė paniką okupanto statytinių tarpe ir susižavėjimą bei pasididžiavimą katalikais užsieniuose.

Rugsėjo 8-sios tautinis svertas buvo sukurtas prezidento Antano Smetonos antrosios kadencijos metu. Privaćiai, mokyklose ir organizacijose vykęs pasididžiavimas Vytautu Didžiuoju ir jo meto Lietuva išvirto į oficialią tautinę šventę, į Tautos dieną - Vytauto Didžiojo Karaliaus karūnavimo dieną. Atrodė, jog ne svarbu buvo tai, kad jam siųs-toji karūna nepasiekė Vytauto galvos: jis tapo Lietuvos karaliumi. Gal prisidėjo prie karūnavimo be karūnos šventės dvasios tai, kad Vytauto karūną pagrobė lenkai, su kuriais pirmosios Lietuvos Respublikos metais, dėl dabar jau Vilniaus krašto užgrobimo, nebuvo ne tik gerų santykių, bet ir jokių santykių.

Iškilmės, prakalbos, paradaai vyko ne tik laikinojoje sostinėje Kaune, bet ir kituose miestuose bei miesteliuose. Ten, kur nebuvo vietinės karinės įgulos, paradavo šauliai, pavasarininkai, jaun lietuviai, jaunieji ūkininkai, skautai ir moksleiviai. Tai, be abejo, kėlė tautos dvasią, kaip dabar mato-me pasididžiavime Karaliaus Mindaugu ir jo meto Lietuva, ypač pagerbiant jį 750 metų sukakties proga. Tai norom-nenorom Lietuvos priešams ir draugams primena, kad Europos istorijoje Lietuva nėra naujokė valstybė. Kartais tekdavo su Lietuvos istorijos klausimu susidurti paskaitų turuose, pa-

klausimų metu ir radijo pokalbiuose. Ypač jei klausimas, ar pastaba apie “naują mažą kraštą” daroma arogantiškai, su šypsena veide ir balse, atsakydavau: “Lietuva jau buvo didelė valstybė - karalystė, kai Kolumbas dar tik ieškojo Amerikos”...

Pasirodo, kad Vytauto Didžiojo garbės prikėlimas tautos dvasiai pakelti nebuvo tautininkų originali mintis”. *Lietuvių Enciklopedijos* 34-me tome (390 psl.) rašoma: “Jau XXIX a. lietuviai, keldami Vytauto garbę ir labiau akcentuodami visas jo pastangas eiti nepriklausomu keliu nuo lenkų, labiau išryškino ir atskirą, naują (tautinę) lietuvių sąmonę, kuri tapo antrosios (1918) Lietuvos pagrindu.” Tad ir antrojoje Lietuvos Respublikoje praverstų Vytauto Didžiojo Lietuvą priminti ir Europos Sąjungos ir NATO sąjungininkams. Na ir mūsų pačių jauni-mui, kurs paprastai ieško didybės, kurią galėtų garbinti.

Tik pagalvokime ką ES ir NATO propagandoje būtų galima padaryti vien tik su Lucsko suvažiavimu. Juk tai buvo Europos istorijoje vienas iš plačiausios apimties “viršūnių susitikimas”. O gal istorikai at-rastų tai buvus plačiausiu viršūnių susitikimu, pagal to meto geopolitinę pasaulio sudėtį. Galime teigti jog tai buvo NATO pradžia... Asmeniškai ar bent per pasiuntinius, anot L.E. 16-jo tomo, (492 psl.) Lucke dalyvavo Maskva, Danija, Kryžiuočių Ordinas, Hanzos miestai, Vatikanas, Bizantijos imperija, Krymo ir Užvolgės totorių chanai, Naugardas, Pskovas, Moldavija. Gal tuomet buvo ypač svarbu, kad Luckan atvyko net imperatorius Zigmantas. Jis siekė Vytauto ir Jogailos pagalbos prieš turkus. Tame suvažiavime turėjo būti sprendžiama daugelis tarptautinių klausimų. Priedu Lucko suvažiavime buvo iškeltas ir Vytauto karūnavimo klausimas, kas riša tą suvažiavimą su rugsėjo 8-ja. Artėjant 2003-jų metų rugsėjo 8 dienai,

nuo Vytauto Didžiojo šventės-tautos šventės 1918-jų Lietuvos Respublikoje mintys grįžta ir prie Šilinės atlaidų Šiluvoje.

Pirmą kartą juose dalyvau-vau 1927 m. Mano mama, (po mano pirmosios skautiškos stovyklos tą vasarą Palangoje) mane, antros klasės Kelmės progimnazijos moksleivį, nu-vežė į garsiuosius atlaidus Šiluvoje. Tai buvo jaudinanti, visą eilę išpūdžių sielon išpaudusi, kelionė. Prisimenu, jog jau važiuojant nuo Tytuvėnų pakelėse buvo gausu pėsčiųjų maldininkų. Sužinojau, kad vieni ėjo pėsčiom iš reikalo, kiti - pagal apžadus. Arčiau Šiluvos, gal net kokio kilometro atstume nuo bažnyčios, prava-žiavome keletą keliais einančių maldininkų. Bažnyčioje, aplink virš Apsireiškimo akmens pastatytą altorių eiti bu-vo tik vienas suprantamas bū-das: keliais. Atmintin įstrigo Šiluvos šilo pušys: nežinia ko-dėl ir ar tik laikinai, tuo metu, daugelis pušų buvo palinkę ar bent palenkę galvas bažnyčios link. Tarp maldininkų buvo tik vienas paaiškinimas: pušys pas-virę Dievo Motinos garbei.

Kaip matyti, Lietuvos valstybingumas ir tautos lietuviškumas jau iš seno yra susiję su tikėjimu. Tad tie , kurie bando tai pakeisti “atskyrimu”, atlieka valstybės ir tautos ardumą darbą. Kaip ir karališkoje - kunigaikštiškoje, pirmosios Respublikos Lietuvoje tikėjimas ir tautiškumas pasižymėjo tolerancija. Buvo remiamos kita-taučių mokyklos, mokamos algos ne katalikų dvasiškams ir net jų religijos mokytojams. Valstybės vadovai vertino dvasingumo reikšmę valstybės darnumui ir pažangai. Tad turėtume pritarti popiežiaus Jono Pauliaus II-jo susirūpinimui dvasingumo stoka ES konstitucijoje ir paremti jo pastangas tai atitaisyti.

Pirmiausiai, žinoma, pakelkime religinį ir tautinį dvasin-gumą Lietuvoje. Pradedant sa-vimi ir savo šeima, naudokime visus prieinamus dvasinius svertus.

*Vilius Bražėnas*ATKURIAMIEMS VALDOVŲ RŪMAMS -
ISTORINIAI LAUREATŲ KŪRINIAI

Paskelbti Lietuvos nacionaliniame muziejuje veikiančios konkursinės eskizų parodos “Lietuvos istorija tapyboje” laureatai - garsūs šalies dailininkai. Komisija, įvertinusi 35 parodai pateiktus darbus, pirmąją premiją skyrė dailininkams Giedriui Kazimierėnui ir Aleksandrui Vozbinui, antrąją premiją pasidalino tapytojai Aloyzas Stasiulevičius ir Bronius Leonavičius. Antanui Deinaravičiui, Pranui Griušiiui, Romualdui Petrauskui ir Vytautui Valiui atiteko trečioji premija. “Konkursas pavyko kur kas geriau, nei galėjome tikėtis, - pateikta nemažai perspektyvių darbų. Pasirodo, dailininkai tikrai gali dirbti Lietuvos istorijos srityje, nors tokios tradicijos ir nėra”, - *Eltai* sakė konkurso vertinimo komisijos pirmininkas, rašytojas Kazys Almenas. Valdovų rūmų paramos fondo pirm. Edmundas Kulikauskas tikisi, kad geriausieji darbai papuoš Valdovų rūmų interjerą.

Balzeko lietuvių kultūros muziejaus bibliotekoje - Lietuvos Respublikos ambasados Vašingtone sekretorė kultūros ir mokslo reikalams Jurgita Dapkutė ir muziejaus prezidentas Stanley Balzekas, Jr. Vlado Krivicko nuotr.

LIETUVOS SEIMUI LINKĖTA GARBINGAI ATLIKTI SAVO MISIJĄ

Šios kadencijos Seimas, pradeda baigiamuosius, ketvirtuosius, savo darbo metus.

Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas tikisi, kad paskutiniai šios kadencijos Seimo metai sutaps su naujo įstatymų leidybos etapo pradžia, kai įstatymų konvejeris bus gerokai pristabdytas.

Seimo vadovas išreiškė viltį, kad Seimas labiau priartės prie Vakarų demokratinės valstybės įprastų standartų, kur parlamentas turi daugiau laiko ir galimybių visavertiškai vykdyti vieną svarbiausių savo funkcijų - parlamentinės kontrolės misiją. Jos nepakankamumą rodo, pasak A. Paulausko, ir įvykiai privatizuojant kai kurias stambias Lietuvos įmones. Jo teigimu, šiandien mums prieš akis - ne tik atvertos ES ir NATO durys, bet ir išipareigojimas užtikrinti, kad Lietuvos narystės euroatlantinės organizacijose ryto neužtemdytų neatliktų darbų šešėliai. "Tad atlikime savo misiją iki galo, kad po metų susirinkę į

baigiamąją šios kadencijos Seimo posėdį, galėtume - ir pozicija, ir opozicija - pasakyti, kad savo darbą baigėme garbingai". Linkėdamas Seimo nariams susitelkimo, jis paragino juos įgyvendinti savo užsibrėžtus tikslus garbingai, korektiškai, gerbiant oponentus ir rinkėjus. Pasak A. Paulausko, simboliška, kad šios kadencijos parlamento finišo tiesioji sutampa su ypač svarbių Lietuvai siekių įgyvendinimu - Lietuvos naryste ES ir NATO. Jo nuomone, būsimoji narystė šiose organizacijose geriausiai įprasmins šio Seimo nuveiktus darbus, nes būtent jam teko istorinė misija suderinti Lietuvos teisinę sistemą su ES sistema, pakloti pamatus naujam valstybės gyvenimo etapui. Seimo vadovas paminėjo ir vieną labai konkrečią misiją - pirmojo Lietuvos, jau kaip ES valstybės, biudžeto formavimą.

Šie treji Seimo metai parodė, anot A. Paulausko, kad "sugebame ne tik vieni kitus kritikuoti, bet būti ir vieningi, už-

gniaužti tarpusavio nesutarius, kad mokame iš pozicijos ir opozicijos susiburti į vieninę daugumą, kai reikia priimti kertinius mūsų valstybės ateičiai sprendimus".

Seimo vadovo nuomone, per pastaruosius trejus metus Lietuva iš esmės pasikeitė, jos ekonomikos augimo tempus sutartinai pastebi įtakingiausi užsienio šalių ekspertai.

Intensyvus gyvenimas atspindėjo ir parlamente, kuriam šiuos trejus metus virė aktyvi politinė veikla, nesustodamas sukosi įstatymų leidybos konvejeris. "Deja, vis dar konvejeris...", apgailestavo A. Paulauskas, ne kartą akcentavęs būtinybę sustabdyti šį konvejerį.

Pasak jo, priimti ypač svarbūs teisės aktai - Civilinio proceso, Baudžiamojo proceso, Darbo kodeksai, Pridėtinės vertės, Pelno, Gyventojų pajamų mokesčių įstatymai. Tai tik maža dalis fundamentalių, naujų įstatymų, priimtų per šiuos trejus metus Seime. Per šį laikotarpį priimtas net 1.261 įstatymas ar įstatymo pakeitimai.

Eltos inf.

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 2 p.

"Mes Tave mylime" ir "Šimtą metų". Šis popiežius buvo pirmas ne italas po 455 metų.

- **Malaizijos** min. pirmininkas atsisakė atsiprašyti pasaulio žydų, apie kuriuos jis pasakė, kad "žydai valdo pasaulį". Premjeras Mahathir Mohamad klausė savo kalboje, kodėl pasaulis gali vadinti musulmonus teroristais, tačiau negali kalbėti teisybės apie žydus, nes tuoj būna apšaukti "antisemitais".

- **Bolivijoje** po kelių savaičių streikų ir neramumų iš pareigų pasitraukė prez. Gonzalo Sanchez de Lozada. Jo vietą užėmė viceprezidentas Carlos Mesa, kurį patvirtino Bolivijos parlamentas. Protestai kilo dėl Bolivijos sumanymo pardavinėti JAV-joms gamtines dujas.

- **Irake** kilo kovos tarp šventojo Karbalos šijitų miesto gyventojų ir Irako suni sektos išpažinėjų. Kovose žuvo nemažai šijitų, Didžiojo Ajatolos Mahamoud al-Hassani pasekėjų ir rėmėjų. 18 žmonių buvo sužeisti, jų tarpe amerikiečiai kariai, kurie saugojo ajatolą.

- **JAV vyriausybė** paskelbė, kad 51 mil. amerikiečių pensininkų nuo ateinančių metų pradžios gaus 2.1% didesnę pensiją. Pilną pensiją užsitarnaus sulaukusieji 65 m. ir 4 mėnesių.

- **Europos** diplomatai su pasitenkinimu pripažįsta, kad Rusijos vyriausybė nemažai prisidėjo prie JT Saugumo tarybos rezoliucijos priėmimo Irako atstatymo klausimais. Prezidentas Putin, anot Ispani-

jos ambasadoriaus, buvęs "tiltas" derinant pažiūras.

- **Azerbaidžane** buvo kilusios riaušės po naujo prezidento rinkimų. Susirgus prezidentui Geidar Alijev, teko rinkti naują prezidentą. Kandidatų buvo septyni, tačiau balsavimą laimėjo prezidento sūnus Ilham Alijev, pagal rinkimų komisijos pranešimą surinkęs 79.5 proc. visų balsų. Balsavimo stebėtojai, skelbė, kad rinkimai buvo suklastoti. Mūšiuose gatvėse žuvo keli žmonės, buvo nemažai sužeistų.

- **Prez. G. Bush**, prieš išvykdamas į Azijos šalis, Kalifornijoje susitiko su naujai išrinktu gubernatoriumi Arnold Schwarzenegger. Prezidentas pajuokavo, kad juos jungia nemažai ryšių - jie abu nelabai moka gerai angliškai kalbėti. Gubernatorius atsiliepė turįs prezidento asmenyje gerą sąjungininką. Jie abu esą nuosaukūs respublikonai.

- **Prez. Bush** spalio viduryje aplankė Japoniją, Filipinus, Tailandą, Singapūrą, Indoneziją, Australiją. Jis trumpai dalyvavo Azijos valstybių ekonominio bendradarbiavimo šalių suvažiavime. Jis ragino Azijos šalis prisidėti kariuomenės daliniais ir lėšomis prie Irako atstatymo darbų. Japonijos vy-

riausybė yra pažadėjusi remti Ameriką kariais ir lėšomis, o Tailandas jau pasiuntė kariuivius į Iraką ir Afganistaną.

- **Valstybinis** statistikos biuras paskelbė, kad Amerikoje milijonai senelių augina savo vaikaičius, nes jų tėvai arba naudoja kvaifšalus, ar sėdi kalėjime, ar šiaip serga.

- **Liberijoje**, įsikišus JT, verslininkas Gyude Bryant buvo išrinktas valstybės vadovu dviejų metų laikotarpiui.

- **Palestinoje** Izraelio kariuomenė surado požeminius tunelius, kuriais į Rafah miestą buvo pristatomi ginklai. Tuneliai rasti pabėgėlių stovykloje.

- **Saudo Arabija** paskelbė, kad už metų bus praveisti savi valdybių rinkimai, nors dar neskelbiama, kokias galias tos savivaldybės turės.

- **Amerikoje** RAND studijose atrasta, kad nuo 1986 m. nutukusių žmonių skaičius padidėjo keturiskart. Iš 50 suaugusių žmonių vienas yra mažiausiai 100 svarų per sunkus.

- **Kinijos** spauda su pasitenkinimu aprašė savo pirmąjį astronautą, kuris praleido erdvės orbitoje 21 valandą ir laimingai nusileido ant žemės. Kinija planuoja statyti pirmą, kuklią erdvės stotį ir tęsti įvairius erdvės tyrimo darbus.

VIEŠNIA ČIKAGOJE

Lietuvos Respublikos ambasados Vašingtone trečioji sekretorė mokslo ir kultūros reikalams Jurgita Dapkutė, vizituodama lietuvių bendruomenės JAV mokslo ir kultūros įstaigas, apsilankė ir Balzeko lietuvių kultūros muziejuje Čikagoje. Apžiūrėjusi muziejų, J.Dapkutė ilgiau apsistojo jo bibliotekoje, kur sukaupia ir saugoma per 70,000 lietuviškų knygų bei retų rankraščių. Tai didžiausia lietuviškų spaudinių kolekcija, esanti už Lietuvos ribų. Muziejus nuolat bendradarbiauja su įvairių sričių mokslininkais bei naujai atvykstančiais studentais. Būtent šie žmonės padeda muziejui palaikyti ir skleisti lietuvių kultūrą bei mokslą Amerikoje, nepamirštant abipusiai svarbaus bendradarbiavimo su panašiomis institucijomis, esančiomis Lietuvoje.

Balzeko muziejaus informacija

2004 METŲ ŠALIES BIUDŽETĄ VADINA RINKIMINIU

Seimui pateiktą 2004 m. valstybės biudžeto projektą pavadinęs rinkiminiu, Nuosaikiųjų konservatorių sąjungos vadovas, Seimo narys Gediminas Vagnorius siūlo grąžinti jį Vyriausybei tobulinti. Jo nuomone, prireikus šį dokumentą galėtų vetuoti Lietuvos prezidentas Rolandas Paksas.

G. Vagnoriaus teigimu, kitų metų biudžete ryški ne jo "socialinė pakraipa" (kaip teigia Vyriausybė), bet "rinkiminė pakraipa", su "akivaizdžiomis rinkiminių šou apgaulėmis ir bandymais naujai papirkinėti keletą metų ignoruotus rinkėjus". Pasak jo, Vyriausybė žada daugiau pasiskolinti ir **prieš pat rinkimus kitą vasarą biudžetinių įstaigų darbuotojams paskirti algų priedus ar simbolines pašalpas už auginamus vaikus.**

G. Vagnorius pažymėjo, kad siekdama rinkiminio populizmo šalies Vyriausybė pirmą kartą per pastaruosius tryliką Nepriklausomybės metų elgiasi neatsakingai. "Neįstengdama deramai sukaupiti nuosavų biudžeto pajamų Vyriausybė nusprendė biudžetininkus pamaloninti **iš skolintų pinigų**, kuriuos vėlesniais metais valdžia neišvengiamai atsiims iš jų pačių", - prognozavo Nuosaikiųjų konservatorių lyderis. Jo nuomone, rekordinis 2004 m. biudžeto (kuris per metus išaugs beveik 2 mlrd. litų) ir valstybės grynojo skolinimosi (kuris padidės net 67 proc.) lygis smarkiai peržengia racionalias valstybinės politikos ribas, daro žalą nacionalinės ekonomikos plėtrai. "Šis neatsakingai padidintas skolinimasis negali būti pateisintas Lietuvos integracija į Europos Sąjungą", - teigė ekspremjerą G. Vagnorius.

Atsižvelgiant į numatomą bendrojo vidaus produkto (BVP) augimą, racionalus 2004 metų valstybės biudžeto deficitas neturėtų, pasak jo, viršyti 950 mln. litų.

Eltos inf.

**LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima pirmadieniais
9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.**

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: LithNY@AOL.com arba amberwings@mac.com

SUGRIAUTŲ BAŽNYČIŲ VARPAI KVIEČIA NEBŪTI ABEJINGAIS

Vytautas Miklaševičius

Po 1944 m. spalio 16 d. žydinti Mažoji Lietuva iš pradžių virto didžiuliu kapinynu, po to milžiniškomis kareivinėmis ir kolonistų stovyklaviete. Joje nėra paminklų išžudytai lietuvininkų ir prūsų palikuonių tautai. Todėl tegul mūsų širdys skamba varpais šios tautos atminimui...

Š.m. spalio 16 d. Mažosios Lietuvos reikalų taryba (MLRT) kartu su Lietuvių Tautininkų Sąjunga Vilniuje surengė Mažosios Lietuvos gyventojų genocido aukų atminimo vakarą. MLRT pirmininkas V.Šilas priminė, kad Mažoji Lietuva išgyveno net keturis genocidus. Teutoniškąjį, carinį, nacionalsocialistinių ir žiauriausią - sovietinį. Dėl pastarojo Karaliaučiaus kraštas, Mažosios Lietuvos pamatas, buvo paverstas Rusijos kolonija, neteko savo žemės vardų ir visų gyventojų. 1944 m. spalio 16 d., kartu su Karaliaučiaus krašto puolimu, Raudonoji armija pradėjo ir šio krašto civilių gyventojų žudynes. Buvo nužudyta per 300 tūkst. vietos gyventojų (daug lietuvių), deportuota 100 tūkst.

Pirmieji, jau 1947 m., Mažosios Lietuvos genocido klausimą iškėlė Fuldoje (Vokietija) E.Simonaičio vadovaujama Mažosios Lietuvos taryba. Nuo 1994 m. yra kreipiamasi į Lietuvos Respublikos Seimą, kad spalio 16 d. kasmet būtų laikoma atmintina diena. Deja, Seimas, dairdamasis į Rytus ir į Vakarus to padaryti nesiryžta...

Gausiai susirinkę atminimo vakaro dalyviai (kvietė Lietuvos Radijas ir laikraštis *Lietuvos aidas*) tylos minute pagerbė nužudytųjų atminimą. Nuskambėjo Mažosios Lietuvos genocido tema parašytas šiauliškio poeto Stasio Bulzgio eilėraštis “Baltijos Pompėja”:

*Tai buvo
Ne prieš tūkstančius metų,
O, galima sakyti, dabar
Ir ne kažkur, o čia pat -
Pačiame Europos viduryje,
Prie gintaru garsėjančios
Baltijos jūros*

Vokiečiuose apie 1944-1949 metų Rytprūsių civilių gyventojų, taigi ir Mažosios Lietuvos gyventojų, genocidą, įvardijamą kaip “Rytprūsių tragediją” rašyta nemažai, pvz. G.Knoppo, E.Kuhno, H.Naw-

Prie poeto Bernardo Brazdžionio portreto scenoje. Šeimos ruošose jo mirties metinėse, 2003 m. liepos 12 d., programos atlikėja aktorė Virginija Kochanskytė iš Klaipėdos ir žurnalistas Kazys Karuža. Nuotr. iš K.Karužos archyvo

ratilo, de Zayaso knygos. O Lietuvoje? Rašo, ko gero viena, Klaipėdos universiteto docentė dr. Arūnė Arbušauskaitė. Jos darbus vakare pristatė Lietuvos genocido ir rezistencijos centro skyriaus vedėja Birutė Burauskaitė. 2001 m. išleista knyga “Lietuvos optantai” pasakoja apie mažlietuvių pastangas po 1939 m. Klaipėdos krašto aneksijos išsaugoti Lietuvos pilietybę. 2002 m. monografijos “Gyventojų mainai

tarp Lietuvos ir Vokietijos pagal 1941 m. sausio 10 d. sutartį” pavadinimas atskleidžia ir jos turinį. Dr. A. Arbušauskaitė yra knygų serijos “Skaitiniai apie Klaipėdos kraštą” iniciatorė ir sudarytoja. Pirmoji šios serijos knyga - šiemet išleisti A.F.Augustienės prisiminimai “Rojus, iš kurio mūsų niekas neišvys...”. Joje randama ir nacionalsocialistinio ir sovietinio genocido detalių...

“Mažosios Lietuvos encik-

lopedijos” istorijos skyriaus vedėjas dr. Algirdas Matulevičius atkreipė vakaro dalyvių dėmesį į šioje enciklopedijoje esantį gana išsamų straipsnį “Genocidas”. Dr. Matulevičius neseniai grįžo iš garsiosios Frankfurto knygų mugės. Jis pastebėjo, kad didžiuliame Vokietijos literatūros skyriuje nepavyko rasti knygų ne tik apie Rytprūsių tragediją, bet ir apie Rytprūsius apskritai. Matyt

(Nukelta į 6 p.)

Dr. Algimantas LIEKIS

MES - LIETUVIAI: KOVOS IR VILČIŲ METAIS

(1988 - 1990 M.)

XXV

“Akcentuojame, ką matėme ir girdėjome, - jokių provokacijų, pareigūnų užgaudinėjimų, akmenų ar butelių mėtymo nebuvo - vieni sėdėjo ar tupėjo ant žemės, kiti stovėjo ir ramiai klausėsi. [...] Matėme, kaip guminėmis lazdomis daužė nėščią moterį, kaip smogikai daužė jauną vyrą su kelerių metų vaiku ant pečių

[...], spiegdami kelios paauglės, daužomos per galvas, kaip vilko į milicijos autobusą seną invalidą [...]”. Pareiškimą pasirašė 9 liudytojai.

“[...] Rusas milicininkas, staršina, čiupo mane už plaukų ir, mušdamas bananu, nutempė mane į mašiną, trenkė galvą į duris, po to įtempė į vidų ir,

pargriovęs ant grindų, padedamas kito milicininko seržanto, ėmė daužyti mane kumščiais ir bananais rėkdamis: “Vot tebe Litva! Vot tebe svoboda!” - iš A.Stankevičiaus pareiškimo.

“Prie manęs pribėgo bent 10 milicininkų, komanduojamų kažin kokio viršininko. Aš ramiai sėdėjau. Po to sekė komanda “Vziať” ir [...] pačiupe

pradėjo mane mušti. Prisidengiau rankomis galvą, pasilenkiau prie žemės. Keli smogikai čiupo už pažastų ir ėmė vilkti prie autobuso, visą laiką mušdami, po to įstūmė į jo vidų, kuriame jau buvo kitų žmonių. Viskas įvyko labai greitai, kažkas sumetė pro duris mūsų paliktus daiktus, griaudėjo keiksmams. Autobusas pajudėjo, vėliau sustojo. Iš tamsos atvilko dar vieną žmogų, įvertė į autobusą, prieš tai jo galvą trenkė į duris. Taip mūsų jau buvo apie 20 suimtųjų. Nuvežė į milicijos skyrių. Prasidėjo tardymas, protokolų rašymas. Būdamas koridoriuje girdėjau, kaip kabinete kažką mušė. Vienam tardomajam pasakius, kad jis “parodymų” nepasirašys, į tai atsakė, jog jam visiškai nesvarbu, pasirašys ar ne. Aiškiai matyti, kad viskas buvo iš anksto surežisuota ir nuspręsta”, - rašė pareiškime G.Usavičius.

Beje, sumušus mitingo dalyvius Gedimino aikštėje, valdžia tą dieną savo “kruvinos puotos” nebaigė. Gedimino aikštėje tebebadavo buvęs politinis kalnys P.Cidzikas, protestuodamas prieš tebekalinamus sovietiniuose kalėjimuose lietuvių patriotus - S.Tamkevičių, G.Iešmantą, J.Pakucką, V.Karaliūną, P.Gražulį, B.Lizūną, B.Gajauską ir kitus, nuteistus už “antitarybinę agitaciją ir

propagandą”. Prie badaujančiojo P.Cidziko nuolat budėdavo žmonių. Tada prie jų naktį vėl grįžo kagėbistai, milicininkai, kareiviai. Štai kaip aprašo naują “susitikimą” su “tvarkos saugotojais” budėję prie badaujančiųjų J.Kareniauskas, R.Cinkevičiūtė, R.Jokimavičiūtė, A.Kybartas, V.Šiuparis: “Rugsėjo 28-29 naktį buvome Gedimino aikštėje drauge su badaujančiais. Aikštėje, prie Katedros, buvo apie 50 žmonių, kurie sėdėjo ant suolo, kalbėjosi, vaikščiojo. Visi žmonės elgėsi kultūringai ir viešosios tvarkos nepažeidinėjo. Apie 4 val. 50 min. atvažiavo kolona milicijos ir kareivių tarnybinių mašinų. [...] Iš jų išsoko kareiviai su apsauginėmis liemenėmis, šalmais, skydais ir guminėmis lazdomis. Su kareiviais buvo per 20 milicijos karininkų ir keletas civilių asmenų. Pirmasis prie badaujančiųjų pripuolė civilis asmuo, o kareiviai su milicijos karininkais apsupo nesipriešinančius žmones, kurie vienas kitam aiškino, kad tik nesipriešintų ir laikytųsi būryje. Kareiviai rusiškai keikėsi: “My vam napomnim Karabach!” [...] Smogikai reikalavo skirstytis, tačiau skirstytis nebuvo galimybės, nes apsuptus žmones kareiviai su skydais stūmė į vieną būrį [...]

(Bus daugiau)

Tremtinių palaikų sugrąžinimas. Kėdainiai, 1989.07.28.

Sodauto - Bostono lietuvių etnografinio ansamblio iš Norwood, MA, Šv.Jurgio parapijos nariai Valentina Čėpienė, Gita Kupčinskienė, Rasa Lilija Kulbienė, Zita Krukūnienė, Aidas Kupčinskas, Birutė Banaitienė, Bronius Banaitis ir Gintaras Čepas su klebonu kun.Vincu Valkavičium jo 50 metų kunigystės jubiliejaus proga 2003 m. rugsėjo 7 dieną. Renatos Špakevičienės nuotr.

KUNIGAS VINCAS VALKAVIČIUS - LIAUDIES MENO PUOSELĖTOJAS

Kunigas Vincas Valkavičius, Norwood, MA, Šv. Jurgio parapijos klebonas, rugsėjo 7 d. 2003 m. savųjų ir parapijiečių tarpe atšventė savo 50-ties metų kunigystės jubiliejų. Per iškilmes daug kas minėjo mielo dvasios vado nuopelnus. Ne vienas aptarė visą eilę knygų ir monografijų, kurias kun. Valkavičius paruošė apie bažnyčios istoriją Amerikoje, ypač apie lietuvių parapijas ir dvasiškius. Neseniai sužinojome, kad už jo atsiekimus kun. Valkavičiui bus įteiktas garbės doktoratas Vytauto Didžiojo universitete Kaune. Dažnas komentavo, kad klebonas yra prisiekęs smuikininkas, suruošęs eilę klasikinių koncertų parapijoje, Norwood'o miestelyje, o taip pat ir kituose miestuose, bet mažai kas žino, kiek kun. Valkavičius yra suteikęs paramos Bostono lietuvių etnografiniam ansambliui, Sodauto, jau eilę metų prisiglaudusiam prie Šv. Jurgio parapijos.

Kai kun. Valkavičius buvo paskirtas Šv. Jurgio parapijos klebonu, Sodauto vadovė Gita Kupčinskienė paprašė leidimo repetuoti parapijos salėje penktadienio vakarais. Iki to laiko Sodauto rinkosi Bostone, dažniausiai So. Bostono lietuvių piliečių klubo patalpose. Iš to ir kilo ansamblio vardas, Bostono lietuvių etnografinis ansamblis. Teisybę pasakius, mažai kas iš ansamblių gyveno pačiame Bostone. Jie suvažiuodavo iš platesnės apylinkės, net iš kitų valstijų - Rhode Island, New Hampshire ir Maine. Kun. Valkavičius, nė kiek nedvejo-damas, iš karto mielai priėmė Sodauto į savo globą. Nors

ansamblio nariai nekeitė savo pavadinimo, tačiau visada stengėsi atkreipti dėmesį į klebono ir Šv. Jurgio parapijos dosnumą.

Gerasis klebonas ne tik suteikė ansambliui patalpas, kurie ansambliui tapo antraisiais namais, bet taip pat jis aktyviai rėmė ansamblio veiklą, pats suruošdamas ansamblio pasirodymus platesnei visuomenei, o taip pat kviesdamas Sodauto dalyvauti parapijos parengimuose ir minėjimuose. Ne kartą teko bendradarbiauti su portugalų šokėjais, kurie irgi atrado namus lietuvių parapijoje. Nors ansamblio pagrindinis tikslas yra puoselėti lietuvių liaudies dainas, ilgainiui buvo paruošta keletas giesmių, kurias Sodauto pagiedodavo per šventines mišias, arba per vestuves. Ansambliui buvo didelė garbė, kai klebonas pakvietė Sodauto pagiedoti lietuviškai prieš jubilie-jines mišias rugsėjo 7 d.

SUGRIAUTŲ BAŽNYČIŲ VARPAI KVIEČIA NEBŪTI ABEJINGAIS

(Atkelta iš 5 p.)

pasireiškė tendencija neerzinti į šią tematiką reaguojančią Rusiją.

Lietuvininkų bendrijos "Mažoji Lietuva" seimelio narys Vytautas Gocentas aiškino, kad genocido vykdytojai ėjo su keršto vokiečiams ir sužvėrėjimo skatintu jausmu (prie-vartaukite, žudykite - I.Eren-burgas). V.Gocentas priminė, kad pirmuoju genocido pasi-reiškimo ženklu buvo bėglių gurguolės traiškymas tankais 1944 m. spalio 9 d. ties Šilute. V.Gocentas ragino suaktyvinti Mažosios Lietuvos genocido faktų rinkimą ir apibrendrinimą. Tam sudaryti valstybinę

Kunigo Vinco dėka, Sodauto ansamblis yra pasiekęs visą eilę svarbių dalykų. Su programa *Ten kur anglių kalnai stėri*, (sudaryta remiantis lietuvių angliakasių folkloru Pensilvanijos valstijoje 19 a. pabaigoje ir 20 a. pradžioje), 1992 m. jie nuvyko koncertuoti jau laisvoje Lietuvoje. Vėliau, 1998 m. su ta pačia programa Sodauto buvo pakviestas prisijungti prie Lietuvos atstovų Smithsonian Folk Life festivalyje Washington, DC. Na, o šią vasarą Sodauto vėl nuvyko į tėvynę su angliakasių programa, taip pat dalyvavo ir Dainų šventės Folkloro dienoje, liepos 3. Visa tai būtų neįmanoma be kun. Vinco Valkavičiaus nuolatinės, betarpiškos, nuoširdžios globos. Už tai ansamblis jam be galo dėkingas ir linki miellam Tėveliui Aukščiausiojo palaimos ir geros sveikatos.

Gita Kupčinskienė

programą, masinių žudynių vietas pažymėti atminimo lentomis. Jis kvietė kitamet minint skaudžių įvykių 60-metį, surengti mokslinę konferenciją.

*Rodos, sunku patikėti:
Tirščiausiai gyventas kraštas,
Kur tūkstančius metų
Gyveno baltai,
Aidėjo prūsų ir
Lietuvių kalbos,
kur ne vieną šimtmetį
Kalbėta vokiškai
Tapo Baltijos Pompėja -
Dykra Europos vidury...*

Žinomas disidentas Antanas Terleckas konstatavo, kad Lietuvos televizija vengia ne tik Mažosios Lietuvos gyventojų genocido, bet ir Mažosios Lietuvos temos apskritai. Dr. Algirdas Statkevičius prisimi-

LAISVĖS ŠAUKLIO PARODA

Viliaus Braženo šeima ir Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka surengė kovotojo už Lietuvos laisvę **Viliaus Braženo** 90-mečio veiklos suvenyrų parodą, kurios atidarymas įvyko spalio 27 d. bibliotekos Konferencijų salėje. Dalyvavo Jubiliatas, svečiai, dainavo vyrų choras "Varpas". Renginį vedė LRT spaudos apžvalgininkas Juozas Šalkauskas. Edos Bražėnienės ir dukters Livijos Garsienės parengtą parodą galima aplankyti iki spalio 30 d.

Parodą sudaro išlikę rodiniai iš veiklos Pasaulio lietuvių bendruomenėje, Amerikos lietuvių taryboje, Vyriausiam Lietuvos išlaisvinimo komitete, kitose išeivijos lietuvių organizacijose ir keliuose amerikiečių organizacijose. Yra roдиниų iš skauto (nuo 1926 m.), literato (feljetonistas Bražvilius) dainininko (solistas tenoras estrados ir operos scenose), dainų žodžių autoriaus (13 vien skautišku dainų tekstų), redaktoriaus (išeivijos skautų leidinio ir amerikiečių savaitraščio), publicisto (lietuvių ir amerikiečių spaudoje), paskaitininko (du kartus apkeliavęs JAV valstijas pasakydamas apie 1,000 kalbų) ir kario veiklos.

Pagrindinę parodos dalį sudaro rodiniai iš kovos už tiesą, laisvę ir prieš tironiją - kalbomis, rašiniiais, dalyvavimo keliuose šimtuose RTV laidų ir kitais būdais skelbiant Lietuvos laisvės bylą.

Parodą remia Vilniaus karininkų ramovės Vyčio kryžiaus kavalieriai, LDK Birutės karininkų šeimų moterų draugija, Lietuvos kariuomenės karių artimųjų sąjunga, Sukilėlių sąjungos Vilniaus apskrities skyrius, Lietuvos krašto apsaugos bičiulių klubas, Lietuvos politinių kalinių sąjunga, Lietuvos laisvės kovotojų sąjunga, Lietuvos sąjūdžio taryba, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrija, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Vilniaus skyrius, Lietuvos skautų sąjunga, Lietuvos Nepriklausomybės gynimo Sausio 13-osios brolija, Lietuvos teisės universitetas, Lietuvos nacionalinio dailės muziejaus vyrų choras "Varpas".

ALTS-GOS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

A.L.T.S-gos Los Angeles skyriaus visuotinis susirinkimas įvyko spalio 19 d. Tautinių namų svetainėje. Susirinkimui pirmininkauti pakviesta Liucija Mažeikienė ir sekretoriauti - Gražina Raibienė. Susirinkimas prarastas tvarkingai ir pagal nustatytą darbotvarkę. Skyriaus valdyba perrinkta sekančiai kadencijai, lieka tose pačiose pareigose Juozas Raibys ir Irena Bužėnienė vicepirmininkai, Gražina Raibienė sekretorė, Ramūnas Bužėnas iždininkas ir Rūta Sakienė pirmininkė. Išrinkta nauja Revizijos komisija: Liucija Mažeikienė, Jonas Petronis ir Vladas Gilyš.

Po susirinkimo dar ilgokai pasisvečiuota pietaujant skyriaus narės Antaninos Uldukienės pagamintais lietuviškais patiekalais ir, Tautinių namų vaišingumo dėka, užsigeriant Kalifornijos vynu. Išsiskirstė vakarojant.

R. S.

nė kadaise Niujorke iškėlęs reikalą masiniu tiražu rusiškai ir lietuviškai išleisti rusų mokslininko P.Kušnerio knygą apie Karaliaučiaus krašto lietuviškumą. Tačiau tam pasipriešino tuometinis VLIKo vadovas Kazys Bobelis, teigęs, kad nereikia erzinti Vokietijos. Beje, į genocido aukų minėjimo vakarą buvo pakviesta per 20 LR Seimo narių (konservatorių, socialdemokratų ir kitų), jų tarpe ir K.Bobelis. Niekas neatvyko. Tiesa, liberalas Arminas Lydeka tuo metu turėjęs vykti į Briuselį, perdavė savo sveikinimus vakaro dalyviams. Kalbėjęs Lietuvos Sąjūdžio Vilniaus susivienijimo "Labora" pirmininkas Leonas Kerosierius ragino apie Mažosios Lietuvos tragediją skambinti "visais varpais".

Lietuvių Tautininkų Sąjungos valdybos narys, jaunas istorikas Marius Kundrotas pateikė atminimo vakaro dalyvių Rezoliuciją, kuri sutartinai buvo priimta. Ja LR Preziden-

tas ir LR Seimas yra prašomi "pasirūpinti, kad Mažosios Lietuvos genocido diena - spalio 16-oji - būtų įtraukta į minėtinų dienų sąrašą", taip pat, kad būtų imamasi žygių, kad Rusija "atlygintų Lietuvos gyventojų okupacijos ir genocido padarytą fizinę, moralinę ir ekonominę žalą". Rezoliucija ragina žiniasklaidą viešinti Mažosios Lietuvos gyventojų genocido faktus, o švietimo ir mokslo ministeriją "įtraukti šį svarbų Lietuvai istorinį faktą į vidurinių mokyklų istorijos programas".

Rezoliuciją pasirašė Mažosios Lietuvos reikalų tarybos, Lietuvių Tautininkų sąjungos, Lietuvių Tautinio Jaunimo Lygos, Doros Kultūros Sąjungos, Vydūno draugijos, Lietuvių Moterų Lygos, Lietuvos Sąjūdžio Vilniaus m. Susivienijimo "Labora" bei Lietuvių vartotojų asociacijos Valstybinės kalbos grupės vadovai.

Skambėkite varpai, kad Mažoji Lietuva netaptų juodąja palaidotos Pompėjos dėme!

VAKARAS PRIE LAUŽO

*Tris dienas, tris naktis
Keleliu ėjau,
Ketvirtą naktelę
Girioj nakvojau...*

Atsitiko taip: pirmadienį, rugsėjo 29 d., Clevelando Neringos tunto sesės kvietė Pilėnų tunto brolius, tėvus ir bičiulius dalyvauti lauže, Rūtos ir Viktoro Degučių sodyboje, Richmond Heights, Ohio. Ar ne puiku pradėti naują veiklos sezoną prie skautiško laužo? Deja, močiutė gamta turėjo kitus planus ir atsiuntė mums žvabų lietu. Ir ne pagal dainą - Tris dienas ir t.t. - mes tik trečią pirmadienį (už poros savaitių - spalio 13 d.) keliavom pas Rūtą ir Viktorą Degučius jų gražiojo sodyboj, kur mus pasitiko ant stoginės

užrašas - Sveiki atvykę! Laužas jau buvo sukrautas, aplink suolai ir kėdės sustatyti. Rūta uždegė ratą aliejinių žibintų, kad matytume kaip užkurti tą laužą. Suskambo - lauželis, lauželis... ir pynė įvairių dainų bei vaidintų vaizdelių. Pavėlavo mėnulis užtekėti, jį pamatėme sugrįžę namo, tačiau Marsas narsiai spindėjo sodybos medžių viršūnėse. Tradicine - Ateina naktis... rankom susiėmę dideliu ratu užbaigėme vakarą gamtoje. Sesės nepamiršo vaišių bei ragino kaitinti virš žarijų "marshmallow" saldumynus.

Dėkui visiems ten suvažiavusiems ir balsingoms sesėms už tas malonias dainas.

Ger. Juškėnas

“Sveiki atvykę!” - pasveikino visus suvažiavusius į Neringos t. skaučių laužą Rūtos ir Viktoro Degučių sodyboje. G. Juškėno nuotraukos

Laužo vaišėmis pasirūpinusioms skautininkėms I. Gedrienei ir G. Matienei buvo įteiktos gėlės. Jas stebi skautininkės N. Juškėnienė ir O. Šilėnienė.

LITUANISTIKOS TYRIMO IR STUDIJŲ CENTRO ŽINIOS

* **Liucija Mažeikienė**, Lietuvos Respublikonų Sąjungos pirmininkė, persiuntė sąjungos 40 metų veikimo bylas bei archyvinę medžiagą Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centrai saugoti ją ateities poreikiams, kad liudytų išeivijos pasišventimą saugoti tautinę tapatybę. Lietuvos Respublikonų sąjunga dirbo ir rūpinosi visokeriopai padėti Lietuvos laisvinimo kovoje. 8 dėžės archyvų kruopščiai su tvarkytos. Jose - susirašinėjimo dokumentai, finansinės ataskaitos, narių sąrašai, nuotraukos aprašytos, atidžiai atrinkta gausūs apdovanojimai ir žymenys. Tai puiki medžiaga tyrinėtojiui. Taipogi kartu su archyvais Lietuvos Respublikonų Sąjunga pridėjo dosnią 3000 dol. auką LTSC.

* **Kazys Skaistgirys**, Žilevičiaus - Kreivėno muzikologijos archyvo vedėjas, pertvarkė dalį archyvo, kurioje buvo periodikos rinkiniai. Kadangi periodika buvo sujungta su pagrindiniais Lituanistikos tyrimo ir studijų centro periodikos fondais, atsirado papildomos vietos Muzikologijos archyve,

taigi įvairių lietuvių Dainų švenčių (Lietuvos, JAV, Kanados, Vokietijos, Australijos) medžiaga, buvusi skirtingose vietose, buvo sudėta tvarkingai į vieną vietą. Dabar Dainų švenčių gaidos, programos, nuotraukos, iškarpos užima apie 10 pėdų ir yra sudėtos į beveik 50 dėžių. Medžiaga visiems besidomintiems yra surandama ir prieinama.

* **Ina Bray**, kompozitoriaus J. Bertulio duktė, buvo atvykusi į LTSC rinkti medžiagos apie savo tėvą. Jis tęsė savo darbą muzikologijos archyve, surinko nemažą laiškų, straipsnių ir kitų dokumentų.

* **W. Urban**, Monmouth College profesorius, daugeliui besidominčių istorija yra pažįstamas kaip puikus viduramžių istorijos specialistas. Jo knygos apie Lietuvos istoriją *Samogitian Crusade*, *The Baltic Crusade*, *The Prussian Crusade* ir kitos pelnė populiarumą ne tik lietuvių ar amerikiečių tarpe. Jomis domisi Suomijos, Estijos, Anglijos, Vokietijos, Ispanijos, Australijos mokslininkai ir istorijos tyrinėtojai. Vienos iš paskutiniųjų W.Urban knygų

Tannenberg and After: Lithuania, Poland and the Teutonic Order in Search of Immortality, išspausdintos 2001 m., tiražas jau pasibaigė. Autorius su LTSC leidžia papildytą laidą, kuri turėtų pasirodyti 2003 m. pabaigoje.

* **E. Remio**, Ph.D., knygos *Review of Modern Lithuanian Grammar* pirmasis leidimas buvo išparduotas, taigi autorius kartu su LTSC leidžia antrąją knygos leidimą.

* **J. Budrio** Foto archyvo vadovybėje įvyko permainų - archyvo išdininku tapo dr. R. Vitas.

* **Skautai** akademikai ir Vydūno fondas ruošiasi pagerbti **dr. Mildą Budrienę** už nuopelnus lietuvių išeivijos medicinos istorijai.

* **Dr. L. Šimutis**, pasveikęs po ligos, ruošiasi tęsti savo pradėtus darbus ir toliau tvarkyti tėvo L. Šimučio kruopščiai surinktą archyvinę medžiagą. Dalį dienoraščių kopijų dr. L. Šimutis jau anksčiau perdavė Lituanistikos tyrimo ir studijų centrui, kad su jais galėtų susipažinti mokslininkai, istorikai.

“PASAULIO LIETUVIS” LENKIJOJE

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybos leidžiamas ir Punske, Lenkijoje, redaguojamas bei spausdinamas *Pasaulio lietuvis* ir toliau lanko lietuvių, pateikdamas žinias, straipsnius ir nuotraukas apie užsienio kraštuose gyvenančius tautiečius.

Metinė PL prenumerata yra: JAV, Kanadoje, Pietų Amerikoje ir Europoje (siunčiama oro paštu) paprasta prenumerata - 25 JAV dol., o Garbės prenumerata - 40 JAV dol. Lenkijoje - 30 zlotų; Lietuvoje - užsisakant iš Lietuvos - 15 eurų, o užsakant iš kitų kraštų - 15 JAV dol.

Iš JAV, Kanados, Pietų Amerikos ir Europos prenumeratas siųsti: Juozas Lukas/ Pasaulio lietuvis, 622 Tremont Court NW, Grand Rapids MI 49504, USA.

PL administracija

NAUJAS LKRŠ ADRESAS

Lietuvių Katalikų religinė šalpa, atsisveikinusi su New Yorko Kultūros Židiniu, persikėlė į naujas patalpas šalia Atsimaitymo bažnyčios. Dabartinis LKRŠ adresas: 64-25 Perry Ave., Maspeth, NY 11378-2441; tel. 718/326-5205, faksas: 718/326-5206. LKRŠalpos pirmininkas vysk. Paulius A. Baltakis, OFM, persikraustė gyventi į Atsimaitymo parapijos kleboniją. Naujas jo adresas: 64-14 Clinton Ave., Maspeth, NY 11378-2418; tel. 718/326-3199, faksas: 718/326-2506. *Pagal LKRŠ žinias - Ger. J.*

Apdovanotos gėlėmis “Dainavos” ansamblietės Lietuvių Dienų koncerte Clevelande. G.Kijauskienės nuotr.

JURGINĖS PADANGĖJE

Lapkričio 2 d., sekmadienį, bus Vėlinės, kada mes prisimename mirusius. Šv. Jurgio parapijoje Vėlinių vokeliai buvo išsiuntinti įprastinių aukų vokelių punde. Norinčius pagerbti mirusius, kviečiame įrašyti jų vardus vokeliuose ir juos įteikti aukų rinkėjams prieš lapkričio 2 d. Mirusiųjų vardai bus prisimenami per visas lapkričio mėnesio Mišias.

Aną savaitę buvo išsiuntinėti Šv. Jurgio parapijos Rudens šventės loterijos bilietai. Papildomus bilietus galite gauti savaitės dienomis klebonijoje ir po savaitgalio Mišių iš kun. Juozo Bacevičiaus. Visi yra skatinami išplatinti tos loterijos bilietus ir gražinti išplatintų bilietų šakneles. Prieš Rudens šventę bus praveisti savaitiniai trys ankstyvieji laimės traukimai loterijos bilietų platintojams su 50 dol. dovana kiekvienas.

Primename, kad Jurginės Rudens šventė bus lapkričio 16 d., sekmadienį, po 10:30 val. ryto Mišių. Ten bus vaišės ir džiaugsmas visiems.

Ger.J.

LIETUVA IR PASAULIS

JAV ORGANIZUOJAMOSE PRATYBOSE - LIETUVOS SPECIALISTŲ PATIKRINIMAS

Įvairių Lietuvos institucijų specialistai dalyvaus pratybose, kuriose galės patikrinti ir pademonstruoti įgūdžius, įgytus kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu kursuose, kuriuos rengė JAV specialistai. Pratybų tikslas - patikrinti koordinaciją tarp įvairių šalies institucijų ir jų turimų resursų sudarant vieningą incidento tyrimo ir tvarkymo planą bei vadovavimą operacijoms.

Mokymuose, kuriuose dalyvaus policijos greitojo reagavimo brigada “Aras”, dalyviai sudarys incidento vadavių, vykdys pavojingų medžiagų tvarkymo operacijas, rinks įkalčius, neutralizuos pavojingas medžiagas, sudarinės protokolus, dokumentuos surinktą medžiagą. Dalyviai nežinos išankstinio situacijos plano, todėl tikimasi tikro veiksmų koordinavimo tarp įvairių institucijų išbandymo.

Pratybos organizuojamos bendros Jungtinių Valstijų Gynbos departamento ir Federalinio tyrimų biuro kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu programos dėka.

Pagal šią programą Lietuvoje praversti kriminalinių nusikaltimų tyrimo, krizių valdymo, masinio naikinimo ginklų nusikaltimo vietos operacijų bei tvarkymo kursai.

JAV Vyriausybė atitinkamoms Lietuvos institucijoms perdavė apytiksliai 250 tūkst. dolerių vertės kovos su masinio naikinimo ginklais įrangą: sveikatai pavojingų įkalčių rinkimo, pavojingų cheminių ir biologinių medžiagų laikymo, specialią fotoįrangą, apsauginius kostiumus ir kita. Lietuva kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu sutartį pasirašė 2002 metais, o ratifikavo šių metų balandį.

EUROPARLAMENTARAI SIŪLO REFERENDUMĄ DĖL ES KONSTITUCIJOS

Lietuvos Seimo stebėtojas Europos Parlamente, Liberalų ir centro sąjungos narys Arminas Lydeka atstovaus Lietuvai Europarlamento narių grupėje, kuri kartu su Europos Parlamento rinkimais 2004 m. birželio 13 d. siūlo surengti referendumą dėl pritarimo Europos Sąjungos Konstitucijai. Tokio referendumo organizavimą inicijuoja Europos Parlamente įkurtas “Birželio 13-osios” klubas, kurį įsteigė 15 ES valstybių ir valstybių kandidatų atstovai iš Prancūzijos, Portugalijos, Airijos, Belgijos, Danijos, Italijos, Austrijos, Vokietijos, Lenkijos, Lietuvos, Graikijos, Olandijos, Kipro, Ispanijos ir Didžiosios Britanijos. Dauguma politikų yra didžiausių Europos Parlamento - Socialistų, Liberalų demokratų bei Liaudies - frakcijų nariai.

Pasak A. Lydekos, minėtas klubas siekia, kad referendumas dėl ES Konstitucijos birželį vyktų vienu metu visose 25 Europos Sąjungos valstybėse. Tai būtų pirma tokio masto gyventojų apklausa, kurioje balsavimo teisę turėtų apie 450 mln. europiečių.

Iniciatoriai tikisi, jog visose valstybėse vienu metu vyksiantis referendumas neleistų, kad agitacinėje kampanijoje Europos reikalus ir diskusijas dėl Europos Sąjungos ateities užgožtų valstybių vidaus reikalai, kaip dažnai pasitaiko.

“Birželio 13-osios” klubas, kuriame savo atstovus artimiausiu metu turės visos ES dabartinės ir būsimos valstybės, prašo, kad Europos Sąjungos šalių vadovai artimiausiame viršūnių susitikime patvirtintų principus dėl privalomos gyventojų apklausos tvirtinant ES Konstitucijos projektą.

Lietuvos politiniuose sluoksniuose iki šiol vyravo nuomonė, jog Europos Konstitucija - tai tarpvalstybinė sutartis, kurią turi ratifikuoti Seimas. Tačiau, jei ES viršūnių susitikime būtų patvirtintas principas dėl privalomos gyventojų apklausos, neatmetama galimybė surengti Lietuvoje konsultacinį referendumą.

ES konstitucinės sutarties projektas dabar svarstomas Tarpvyriausybiniame konferencijoje. Šiuo metu ES pirmininkaujanti Italija tikisi, kad projektą pavyks parengti iki šių metų pabaigos.

Konstitucinę sutartį, kaip planuojama, visos 25 ES narės turėtų pasirašyti 2004 m. gegužės 9 d.

AMBASADORIUS APIE

PUTINO VIZITO DATĄ NEKALBA

Vilnius, spalio 23 d. (ELTA). Naujasis Rusijos ambasadorius Borisas Cepovas diplomatiškai aiškino apie galimą Rusijos prezidento Vladimiro Putino vizitą į Lietuvą. Pasak B. Cepovo, po būsimo Rusijos Dūmos pirm. Genadijaus Selezniovo vizito Vilniuje, ką tik pasibaigusio Lietuvos premjero Algirdo Brazausko vizito į Maskvą, Rusijos prezidento vizitas Lietuvoje būtų “labai natūralus”. “O viskas, kas natūralu, yra gerai”, - sakė pradėjęs eiti pareigas Rusijos ambasadorius B. Cepovas.

Ketvirtadienį naujasis Rusijos ambasadorius B. Cepovas įteikė skiriamuosius raštus Lietuvos prezidentui ir po ceremonijos trumpai bendravo su žurnalistais. Į klausimą apie galimą prez. V. Putino vizito datą B. Cepovas neatsakė, pastebėdamas, kad tai “ne kuklu”.

LGITIC inf.

Paryžiuje Jungtinių Tautų Švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos - UNESCO įstaigoje buvo iškilmės spalio 1 d. Jų metu įvyko buvusio Lietuvos prezidento V. Adamkaus paskelbimas UNESCO geros valios ambasadoriumi ir JAV sugrįžimas į šią organizaciją, kuri vienija 189 valstybes. Laura Bush atstovavo JAV (kairėje), kurią čia matome su Alma Adamkiene ir Valdu Adamkumi. *AFP nuotr.*

DĖL NAFTOS TELKINIO D-6 PROBLEMOS SOCIALDEMOKRATAI KALTINA DEŠINIUSIUS

Socialdemokratus nustebinu kadenciją baigusio Prezidento Valdo Adamkaus kritika, išsakyta po to, kai premjerui Algirdui Brazauskui Maskvoje pavyko, jų nuomone, pasiekti naudingų susitarimų dėl naftos telkinio D-6 eksploatavimo.

LSDP Informacijos centro vadovas Gediminas Kirkilas pareiškė, kad būtent dabartinė Vyriausybė bei valdančioji dauguma ėmėsi iš esmės spręsti naftos telkinio D-6 problemą, nuo kurios, anot jo, keletą metų bėgo ir konservatoriai, ir tuometinis prezidentas V. Adamkus. Pasak G. Kirkilo, Maskvoje viešėjęs A. Brazauskas susitikimuose su “LUKoil” prezidentu ir Rusijos Premjeru pasiūlė, kad būtų parengtas dvišalis susitarimas dėl avarijų padalinių likvidavimo ir žalos atlyginimo išsiliejus naftai Baltijos jūroje. Premjerui, anot jo, pavyko susitarti, kad Lietuvos ekspertų grupė, kuri jau anksčiau susipažino su naftos telkinio D-6 projektu, atvyks į telkinio vietą, kai jis bus pradėtas eksploatuoti, ir susipažins su esama situacija bei aplinka. G. Kirkilo teigimu, taip pat buvo sutarta, kad rusai nepradės eksploatuoti telkinio tol, kol nebus parengtas saugios eksploatacijos planas, sumažinantis avarijų tikimybę.

LSDP Informacijos centras pažymi, kad realios D-6 telkinio statybos prasidėjo būtent konservatorių ir V. Adamkaus valdymo laikais, maždaug apie 1999 metų vidurį.

Socialdemokratų teigimu, būtent dešinieji tuomet nesiėmė jokių veiksmų, kad būtų sustabdytos rizikingo telkinio statybos. “Nei V. Adamkus, nei konservatoriai tuomet nepasiū-

lė Rusijai derėtis ar sudaryti kokias nors derybines grupes. Akivaizdu, kad pati statybos pradžia ir buvo vienintelis šansas ją sustabdyti”, - teigia G. Kirkilas. Todėl itin keistai skamba, jo nuomone, dešiniųjų kritika, žinant, kad “A. Brazausko Vyriausybė dėl anksčiau pastatyta prieš faktą, ir viskas, ką ji gali šiandien padaryti, - tai sumažinti telkinio avarijų riziką”.

Socialdemokratai pareiškė suprantą, kad dešinieji, taip pat ir V. Adamkus, stengiasi įteigti, kad A. Brazausko Vyriausybė neva nieko nedaro, “pataikauja” Rusijai ir pan. “Tačiau faktai liudija priešingai”, - teigia G. Kirkilas.

Pasak jo, nuo 2001 metų vidurio, kai buvo suformuota A. Brazausko Vyriausybė, Lietuva visais įmanomais būdais ir pačiuose aukščiausiuose tarptautiniuose forumuose kėlė D-6 klausimą.

Socialdemokratų duome-

nimis, tik Aplinkos ir Užsienio reikalų ministerijos bene 30 kartų yra kreipusios į visas įmanomas tarptautines organizacijas, tarp jų UNESCO, Helsinkio komisijos sekretoriata, tiesiogiai Rusijos gamtos išteklių, Užsienio reikalų ministerijas, “LUKoil” koncerną. Šis klausimas 2002-2003 m. buvo visose Lietuvos Seimo ir Kaliningrado Dūmos forumo sesijų darbotvarkėse. “Asmeniškai Premjeras A. Brazauskas įvairiomis progomis, raštu ir žodžiu šį klausimą ne sykį kėlė Rusijos premjerui Michailui Kasjanovui, galiausiai tai buvo vienas pagrindinių šių savaitę vykusio dvišalio susitikimo klausimų”, - pažymi G. Kirkilas, komentodamas V. Adamkaus žodžius, kuris, anot jo, visus pasiektus susitarimus pavadino “netinkamu keliu” ir prisipažino “visą laiką galvojęs, kad principinė Lietuvos pozicija buvo siekti, kad šis telkinys iš viso nebūtų naudojamas”.

Eltos inf.

DARBO VIZITAS ITALIJOJE

Darbo vizitą Italijoje turėjo Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Gediminas Kirkilas. Komiteto vadovas dalyvavo ES ir stojančiųjų valstybių nacionalinių parlamentų Užsienio reikalų komitetų pirmininkų konferencijoje. Pagrindinės šio susitikimo temos - ES plėtra ir Europos užsienio politika bei bendradarbiavimas. Konferencijoje taip pat pasikeista nuomonėmis Artimųjų Rytų problemos sprendimo klausimais, svarstomos padėties Irake perspektyvos, buvo apžvelgtos bendros užsienio ir

saugumo politikos nuostatos, atspindinčios Europos Konstitucijos sutartyje. Konferencijoje taip pat buvo diskutuojama apie išplėstosios NATO ateitį, Europos Sąjungos iniciatyvą panaikinti vargingesnių valstybių užsienio skolą, pateiktos skurdo ir migracijos srautų apžvalgos.

NAUJAS VYSKUPAS

Popiežius Jonas Paulius II naujuoju vyskupu nominavo ir Kauno arkivyskupijos vyskupu augziliaru paskyrė ligšiolinį Kauno arkivyskupo Generalinį vikarą vyskupą Joną Ivanauską. Naujajam vyskupui yra suteiktas Canapio vyskupo titulas.

ANTANO JUODVALKIO VARDO STIPENDIJA

Daugelis tautiečių, lietuvių visuomenės veikėjų, Lietuvių Bendruomenės darbuotojų, Lietuvių Fondo aukotojų ir lietuviškos spaudos skaitytojų per daugelį metų pažinojo atvirą, teisingą ir darbštų Antaną Juodvalkį. Šalia daugelio darbų ir pareigų, jis buvo penkeris metus Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybos sekretorius ir vienas iš Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Fondo steigėjų, 1979 m. kovo 30 d. pasirašęs Fondo inkorporavimo Illinois valstijoje dokumentus su kitais dviem steigėjais. Antanas Juodvalkis daug dirbo, rašė ir aukas telkė per šį Fondą įsteigtai PLB Lituanistikos katedrai Illinois universitete Čikagoje, jos studentų stipendijoms ir kitiems PLB projektams. Gimęs 1912 m. rugpjūčio 6 d. Lietuvoje, nuo 1949 m. gyvenęs JAV, jis baigė savo darbus 2003 m. rugsėjo 14 d. ir amžinai iškeliavo, mums palikdamas gražius jo atliktų darbų ir parašytų straipsnių prisiminimus.

PLB Fondo direktoriai, norėdami ilgai prisiminti vieną iš šio Fondo steigėjų, Vytauto Didžiojo universitetą Kaune 1934 -1938 m. lankiusį Antaną Juodvalkį, nutarė ir įsteigė metinę 1,000 dol. **Antano Juodvalkio vardo stipendiją**. Ši stipendija bus skiriama kiekvienais metais, pradedant 2004 metų rudenį, Vytauto Didžiojo universiteto Kaune studentui ar studentei, kurių studijos rišis su išeivijos gyvenimu, jos organizacijų veikla, PLB darbų studijomis. Stipendija bus duodama per Lietuvių Išeivijos Institūtą prie Vytauto Didžiojo universiteto (direktorius prof. dr. Egidijus Aleksandravičius), pasitarus su dukra Egle Juodvalke ir sūnumi Uoziu Juodvalkiu. Taip per šią stipendiją Antanas Juodvalkis sugrįš atgal į jo mylėtą Lietuvą ir Vytauto Didžiojo universitetą.

Norintieji prisidėti prie Antano Juodvalkio vardo stipendijos (ar kitų stipendijų) gali savo aukas rašyti ir siųsti PLB Fondui, pažymėdami kam auka skiriama, šiuo adresu: Lithuanian World Community Foundation, PO Box 140796, Grand Rapids MI 49514-0796. Visos aukos yra atleidžiamos nuo JAV federalinių mokesčių.

PLB Fondo direktoriai

■ **PIANISTŲ DUETAS.** LR ambasadoje Washingtone spalio 30 d. 7 val. v. koncertuoja du pianistai - Romualdas Lukošius ir Rimantas Jurkonis - pirmosios vietos laimėtojai konkurse “Muzika be sienų”. Abu pianistai yra koncertavę ne tik Lietuvoje, bet ir Europos šalių sostinėse

DAILĖS KŪRINIAI - LIETUVOS MISIJOJE BRIUSELYJE

Unikalūs dailės kūriniai netrukus papuoš Lietuvos misiją prie ES Briuselyje. Lietuvos dailės muziejaus ir Užsienio reikalų ministerijos susitarimu į Belgijos sostinę išsiųsta nemaža dailės kūrinių kolekcija. LDM direktoriaus Romualdo Budrio teigimu, reprezentacinei Lietuvos institucijai Briuselyje skirtos labai reikšmingos XVIII a. pabaigos - XIX a. pradžios klasicizmo patalpos. “Todėl atsižvelgiant į patalpų vaizdus ir planus buvo parinkta tikrai graži šiuolaikinio gobeleno ir tapybos darbų kolekcija, atitinkanti patalpų interjero turinį bei reprezentuojanti valstybę ir mus”, - *Eltai* sakė R. Budrys. Lietuvos misijai prie ES parinkti 17 šalies dailininkų kūriniai, tarp kurių - Kazimiero Žoromskio aliejinės tapybos drobės, spalvingi Petro Kiaulėno paveiksłai, penki stambūs gobelenai - Juozo Balčikonio vilnos ir lino kilimas *Vakaro muzika*, Salvinijos Giedrimienės *Languotas audinys* ir *Kintantys motyvai*, Danutės Kvietkevičiūtės *Duonos žydėjimas* bei *Minties greičiu*. Pasak R. Budrio, šie meno kūriniai ne tik spalvingi akcentai reprezentacinei Lietuvos institucijai, bet ir puikus paskatinimas neabejingiems menui misijos svečiams plačiau pasidomėti Lietuvos daile.

Eltos inf.

LIETUVA. Vytauto Igno lino raižinys, 1981 m., iš ciklo “Lietuva”.

VILNIAUS VIDURINĖ INTERNATINĖ MOKYKLA “LIETUVIŲ NAMAI”

Laikraščio “Dirva” redakcijai,

Kaip ir kasmet, spalio pradžioje suvesti ir paskelbti mokyklos moksleivių literatūrinių kūrybos darbų konkurso, kurio nuga-lėtojus premijuoja čikagiečiai **Vanda ir Vaclovas Mažeikos**, rezultatai. Šį kartą moksleiviai rašė pasirinkę pasiūlytą temą.

Siunčiame keletą premijuotų darbų. Jei tiks - išspausdinkite. Iš anksto dėkojame.

Aloyzas Bakšys, Direktorius pavaduotojas

LIETUVOS PAVEIKSLAS IŠ TOLI

RAŠINYS

Kartą vakare susirinkę po darbo, tėvai ir seneliai pasakojo, kokia sunki diena jiems buvo, ir vis minėjo kažkokią paslaptinę šalį - Lietuvą. Aš klausiau ir nebeiškenčiau:

- Mamyte, papasakok man, kas yra ta Lietuva!?

- Lietuva... - kiek patylėjusi tarė mama, - tai mūsų Tėvynė. Pamačiau, kaip ji nubraukė ašarą.

- Mama, jeigu tai mūsų Tėvynė, kodėl mes čia, o ne toje paslaptingoje šalyje?

- Okupantai mus ištrėmė iš Tėvynės. Todėl dabar mes čia, Sibire. Mane nėsčią ištrėmė, o tėvą...- šluostydama ašaras teištare ji, - jo nebėra.

- O kodėl mes negalime grįžti atgal? - tarsi būčiau visai maža mergaitė, kuri nieko nesupranta, paklausiau aš.

- Kelio atgal nėra... - sušnabždėjusi ji atsistojo ir nuėjo prie lango. - Matai tą didelę žvaigždę?

- Kur? - pribėgusi tariau aš. - Matai, tą, kuri ryškiau šviečia, kuri vis mirkčioja, matai? - aiškino mama.

- Matau, matau! - Tai mūsų, lietuvių žvaigž-

dė. Ji visada su mumis ir vakarais su ja malonu pasikalbėti. Ji pataria mums, sako, kad viskas bus gerai. Ta žvaigždė atneša sapnus, - pasakė mama ir nuėjo miegoti.

Manęs miegas neėmė. Vis galvojau apie Lietuvą ir apie lietuvių žvaigždę. Patyliukais prislinkau prie barako lango.

- Labas vakaras, žvaigžde, - tariau.

Ji, žinoma, nieko neatsakė, tik sumirksėjo.

- Ar gali man papasakoti apie Lietuvą?

Žvaigždė net nesumirksėjo. Kaipgi ji man papasakos! Juk ji nekalba. Staiga susivokiau:

- Atsiprašau, kad paprašiau papasakoti apie Lietuvą, juk tu nekalbi. O ar gali atnešti man sapną apie Lietuvą?

Žvaigždė mirktelėjo, ir aš nuėjau miegoti.

- Labanakt, - ištariau gesindama spingsulę.

Tą naktį aš sapnavau nuostabų spalvotą sapną. Visur žalia, žalia. Čiulba paukščiai, o labai gražūs žmonės, turbūt

lietuviai, linksminasi, šoka, dainuoja.

Aš supratau, kad tai Lietuva. Ryte atsibudusi šalia lovės radau labai gražų paveikslą su užrašu “Lietuvos gamta”. Prie paveikslo buvo paliktas raštelis:

“Labas rytas, miela mergyte. Šį paveiksląš nupiešiau tau. Tai Lietuva.

Visada tikėk, kad viskas bus gerai ir tu tikrai pamatysi Lietuvą. Nepamiršk mano žodžių. Lietuvių žvaigždė”

Aš labai apsidžiaugiau, nubėgau parodyti tą paveikslą ir raštelį mamai. Ji nusišypsojo... Vėliau aš pagalvojau, kad šitą dovaną man parūpino mano geroji mamytė...

Išbėgau į lauką. Buvo labai gražu. Sajanų priekalnėse žydėjo šimtai tulpių. Aš pagalvojau: kokia ta Lietuva, jei ten dar gražiau negu čia? Ir čia skraidė drugeliai, švietė saulė, spindėjo žydras dangus. Betgi mes, lietuviai, čia neturime laisvės. Mes ilgimės savo Tėvynės, norime į ją sugrįžti. Kada gi žvaigždės pažadas išsipildys?

Tatjana Kučmina, 7 klasės moksleivė

KETURIASDEŠIMT PIRMASIS

“Dirvos”

NOVELĖS KONKURSAS

Organizatorius: Korporacijos Neo-Lithuania vyriausioji valdyba JAV-se

Finansavimas: iš A.A. Simo Kašelioio palikimo

Tematika: autoriams suteikiama neribota teisė pasirinkti novelės temą.

Reikalavimai: Konkursui siunčiamos novelės privalo būti parašytos mašinėle ar kompiuteriu su lietuvišku raidynu dvigubais tarpais tarp eilučių ir dviejų su puse centimetrų lauku ir turi būti neilgesnės kaip 20 puslapių. Novelės privalo būti pasirašytos slapyvardžiais. Slapyvardis užrašomas ant pridėto užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Atplėšiami tik laimėjusių vokeliai. Nepremijuoti rankraščiai negražinami.

Darbų pateikimas: iki 2003 m. metų lapkričio 1 d. (pagal pašto antspaudą).

Įteikimo vieta: rankraščius siųsti šiuo adresu:

**“Dirva”, Novelės konkursas,
P.O. Box 19010
Cleveland, Ohio 44119-0010
USA**

Informacija: el. paštu: dirva@ix.netcom.com

**Premijos: Pirmoji premija - 500 JAV dolerių,
Antroji premija - 300 JAV dolerių**

*Konkurso darbų vertinimo komisija sprendžia
paprasta balsų dauguma.*

GENEROLUI KAZIUI TALLAT-KELPŠAI - 110

Pulkininkas leitenantas Kazys Tallat-Kelpša 4-to pėstininkų Lietuvos Karaliaus Mindaugo pulko vadas 1931 m.

Brigados generolas Kazys - Tallat-Kelpša gimė 1893 m. spalio 28 d. Žemaitijos dvarininkų - Laukuvos valsčiaus Padievyčio dvaro savininkų Kazio ir Onos Tallat-Kelpšų šeimoje. Kazys buvo jų pirmasis vaikas, vėliau gimė sesuo Ona, broliai Tadas ir Stasys.

Pradinį mokslą būsimasis generolas įgijo būdamas dvare, vėliau mokėsi Kaune ir 1914 m. baigė Kauno komercinę mokyklą. Svajojo vykti į Peterburgą ir mokytis inžinerijos, tačiau prasidėjo I-asis pasaulinis karas ir Kazio svajonės sužlugo. Nelaukdamas kol bus pakviestas į kariuomenę ir pasiūstas nežinia kur, jis pats į kariuomenę įstoja savanoriu. 1914 m. lapkričio 15 d. jis išsiunčiamas į Sizranių prie Volgos, kur 1-ame atsargos kavalerijos pulke praėjo pagrindinį karinį apmokymą.

1915 m. gegužės 8 d. K. Tallat-Kelpša po apmokymų atvyksta į 3-čią dragūnų pulką, kuris kovėsi su vokiečiais prie Ventos tarp Kuršėnų ir Papilės. Su pulku kornetas K. Tallat-Kelpša dalyvavo kautynėse Lietuvoje, Gudijoje, Rytų Galicijoje, Šiaurės Ukrainoje ir Rumunijoje, kur buvo sunkiai sužeistas į kaklą prie pat galvos. Operuoti nebuvo galima, tai kulką išnešiojo 8 metus, kol vieną dieną ją ... išspjovė. Už nuopelnus ir pasižymėjimus kovos laukuose jis buvo apdovanotas šv. Jurgio IV laipsnio kryžiumi, šv. Jurgio kardu, šv. Onos ir šv. Stanislovo III laipsnio ordinais.

Bolševikams Rusijoje užgrobus valdžią, paired tvarka ir kariuomenėje - kareiviai bėgo iš dalinių, nevykdė karininkų įsakymų, su kai kuriais karininkais susidorodavo arba sušaudydavo. Laimei kornetas K. Tallat-Kelpša, prasidėjus kariuomenėje betvarkei, buvo paleistas į atsargą. 1918 m. spalio mėnesį jis grįžta į Lietu-

vą, skuba į Vilnių, kur Lietuvos Taryboje užsiregistravo karininkų sąrašuose. Laikiniai iki specialaus šaukimo buvo paleistas namo. Parvykęs į Padievytį pas motiną, paviešėjęs porą savaitių ir negavęs jokio šaukimo, vėl vyksta į Vilnių ir ši kartą užsiregistravo Krašto apsaugos ministerijoje. Čia jis gavo įsakymą vykti į savo tėviškę ir rinkti savanorius į atsikuriančią Lietuvos kariuomenę.

Atvykęs į savo apylinkę jis surinko būrį savanorių ir 1919 m. sausio pirmosio-

mis dienomis atvyko į Tauragės srities apsaugos būrio štabą. Prisistatęs štabe, karininkas K. Tallat-Kelpša gavo įsakymą vykti į Kauną, kur prie Atskiro bataliono (vėliau 5-as pėstininkų pulkas) buvo steigiamas kavalerijos branduolys. Nuvykęs į Kauną, buvo paskirtas karininku į kavalerijos II-jį eskadroną.

1919 m. kovo 20 d. leitenantas Kazys Tallat-Kelpša perkeliamas į Krašto apsaugos ministerijos štabą ir siunčiamas į Prancūziją Lietuvos karinės misijos nariu prie Taikos delegacijos. 1920 m. sausio 27 d. jis skiriamas karo atstovu Latvijai ir Estijai, tačiau neilgam. Jau rugsėjo 19 d. jis skiriamas į formuojamą 2-ąjį ulonų pulką. 1923 m. lapkričio 1 d. kapitonas K. Tallat-Kelpša siunčiamas mokytis į Belgijos Karo akademiją, kurią baigė 1926 m. pavasarį. Grįžus į Lietuvą, jam suteikiamas majoro laipsnis ir skiriamas į kariuomenės štabo operacijų skyrių. 1927 m. gruodžio 15 d. skiriamas I-os karo apygardos štabo viršininku. 1931 m. rugpjūčio 11 d. pulkininkas leitenantas K. Tallat-Kelpša paskirtas 4-to Lietuvos Karaliaus Mindaugo pėstininkų pulko vadu, tačiau jau 1932 m. sausio 5 d. jis buvo sugrąžintas į apygardos štabą. 1934 m. spalio 25 d. pulkininkas K. Tallat-Kelpša paskirtas kavalerijos viršininku. 1935 m. lapkričio 23 d. Lietuvos Respublikos Prezidento Antano Smetonos aktu jam buvo suteiktas brigados generolo laipsnis.

Su didele širdgėla jis sutiko Lietuvos okupaciją. Kavalerijos štabe karininkams jis pritarė, kad netrukus prasidės karininkų atleidimas į atsargą, o Lietuvos kariuomenė bus likviduota. Nemažą išbandymą generolui teko patirti, kai birželio 15 d. tuometinio ministro pirmininko A. Merkio įsakymu

jam, ministrui E. Galvanauskui, pulkininkui P. Saladžiui ir pulkininkui A. Šliogerui (prezidento A. Smetonos adjuntui) teko vykti į Kybartus ir grąžinti prezidentą A. Smetoną. Delegacijai atvykus į Kybartus, paaiškėjo, kad Prezidentas A. Smetona jau perėjo Vokietijos sieną. Tuomet min. E. Galvanauskas, brig. gen. K. Tallat-Kelpša ir Kybartų baro pasienio viršininkas J. Žemaitis Vokietijos teritorijoje susitiko su prezidentu, kuris kategoriškai atsisakė grįžti į Kauną, motyvuodamas, kad bus priverstas savo parašu legalizuoti Lietuvos okupaciją, o šiuo savo pasitraukimu išreikšė protestą prieš rusų melus, apgavystes, smurtą, sutarčių sulaužymą ir Lietuvos okupaciją. Apie tai sužinojęs min. pirm. A. Merkys brig. gen. K. Tallat-Kelpšai davė įsakymą kuo skubiausiai surasti 9-to pėstininkų pulko vadą pulki-

Vytauto Didžiojo 3-čio laipsnio ordinu, LDK Gedimino 3-čio laipsnio ordinu, Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu, Lietuvos 10 metų Nepriklausomybės medaliu, Latvijos Trijų Žvaigždžių 2-jo laipsnio ordinu ir Latvijos Nepriklausomybės 10 m. medaliu.

Be tiesioginių pareigų Lietuvos kariuomenėje jis dėstė taktiką, karo meną ir istoriją Karo mokykloje, Aukštuosiuose karininkų kursuose ir Vytauto Didžiojo Aukštojoje karo mokykloje. Hektografu išleido: "Napoleono karai", "1796-1797 m. karas", "1806 m. karas", "1812 m. karas" ir "1915 m. karas Lietuvoje".

Išėjęs į atsargą, dirbo ūkinį darbą, nes reikėjo išlaikyti žmoną ir sūnų. Nors į politiką aktyviai nesivėlė, buvo nuolat stebimas sovietinio saugumo agentų. Vokiečių okupacijos metais jam buvo pasiūlyta tarnyba vokiečių administracinėje struktūroje, tačiau jis atsisakė, suprasdamas, kad ir sovie-

ma persikelia į Vokietijos Ravensburgo miestą. 1949 m. su šeima emigravo į JAV, apsigyveno Clevelande. Čia gavo darbą prie geležinkelio ir dirbo iki 1961 m. liepos 16 d., kol buvo išleistas į pensiją.

Clevelande tuoj įsijungė į lietuviškąją veiklą. 1960 m. įsteigė Lietuvių Veteranų Sąjungos "Ramovė" Clevelando skyrių ir keletą metų jam vadovavo. Be to jis aktyviai rėmė LB, VLIK'o ir ALT'o veiklą, su ramovėnais dalyvavo akcijose, nukreiptose prieš sovietinę okupaciją, organizavo daug įvairių renginių ir kt.

1967 m. pabaigoje sutriko jo sveikata, teko gultis į ligoninę, tačiau gydytojai buvo bejėgiai sustabdyti ligą. 1968 m. vasario 22 d. paskutinis Lietuvos kariuomenės kavalerijos viršininkas brigados generolas Kazys Tallat-Kelpša mirė ir buvo palaidotas Clevelando Visų Sielų kapinėse. Laidotuvių metu prie generolo karsto pasisakė tuometinis Clevelando ra-

Lietuvos Prezidentas A. Smetona 1937 m. įteikia vėliavą 3-čiojo dragūnų pulko vadui gen. št. plk. A. Rėklaičiui (priklaupęs). Už Prezidento stovi kariuomenės vadas div.gen. St. Raštikis ir kavalerijos viršininkas brig. gen. K. Tallat-Kelpša, šalia stovi KA ministras brig. gen. St. Dirmantas.

ninką A. Gaušą, su pulku atvykusių į Vilkaviškio pasienį, ir pulką grąžinti į Marijampolę.

Netrukus generolo pasisakymas kavalerijos štabe pasitvirtino. Maskvos spaudžiamas, kariuomenės vadas div. gen. V. Vitkauskas 1940 m. birželio 25 d. paskelbė įsakymą Nr. 67, kuriuo remiantis buvo paleista į atsargą septyniolika aukštų Lietuvos kariuomenės karininkų, tarp kurių buvo ir kavalerijos viršininkas brigados generolas Kazys Tallat-Kelpša.

Tarnaudamas Lietuvos kariuomenėje brig. gen. K. Tallat-Kelpša už nuopelnus ir pasižymėjimą buvo apdovanotas

tinė, ir vokiečių okupacijos Lietuvai ir jos žmonėms yra kenksmingos ir atneša skausmingas pasekmes.

Artėjant antrajai sovietinei okupacijai, 1944 m. rugpjūčio 12 d. jis su šeima per Kudirkos Naumiestį pasitraukė į Vokietiją. Iš ten traukiniu išvyko į Austriją ir apsigyveno Vienoje. Pasibaigus karui, jis su šei-

movėnų pirmininkas V. Knys-tautas, V. Nagevičienė, ALT-o vietos skyriaus pirmininkas K. Karpis, BALF-o, Lietuvių Bendruomenės, Lietuvių Fondo atstovai, kavaleristų vardu pasisakė K. Budrys, giedotojo Čiurlionio ansamblio vyrų choras, laidojimo apeigas atliko kunigas K. Žemaitis.

Paruošė Stasys Ignatavičius

PRENUMERUOKITE *DIRVĄ*

METAMS - \$40,
PUSEI METŲ - \$25,
PIRMA KLASE - \$63,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$115.00

RENGINIŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 1 d. ir 2 d., Algimanto Kezio fotografijų “LIETUVA - architektūriniai fragmentai” paroda Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Šeštadienį 6:00 v.v. iki 9:00 v.v. ir sekmadienį 11:00 v.r. iki 2:00 v.p.p. Rengia Korp! Giedra.

LAPKRIČIO 15 d., 9 v.r. įvyks susikaupimo diena Dievo Motinos parapijoje. Praves kun. Labasauskas. Rengia Ateities Klubas.

LAPKRIČIO 16 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. - Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

Statement of Ownership, Management, and Circulation		
1. Publication Title DIRVA	2. Publication Number 157-580	3. Filing Date SEP 30 2003
4. Issue Frequency WEEKLY	5. Number of Issues Published Annually 48	6. Annual Subscription Price 40.00
7. Complete Mailing Address of Known Office of Publication (Not printer) (Street, city, county, state, and ZIP+4) 19807 Cherokee Ave CLEVELAND, OHIO 44119 CUYAHO 6A		
8. Complete Mailing Address of Headquarters or General Business Office of Publisher (Not printer) VILTIS INC. 9th AMERICAN LITHUANIAN PRESS & RADIO ASSN. 19807 CHEROKEE AVE. CLEVELAND, OHIO 44119-0191		
9. Full Names and Complete Mailing Addresses of Publisher, Editor, and Managing Editor (Do not leave blank) Publisher (Name and complete mailing address) VILTIS, INC. 9th AMERICAN LITHUANIAN PRESS & RADIO ASSN. 19807 CHEROKEE AVE. CLEVELAND, OHIO 44119-0191 Editor (Name and complete mailing address) EDITORIAL BOARD 19807 CHEROKEE AVE. CLEVELAND, OHIO 44119-0191 Managing Editor (Name and complete mailing address)		
10. Owner (Do not leave blank. If the publication is owned by a corporation, give the name and address of the corporation immediately followed by the names and addresses of all stockholders owning or holding 1 percent or more of the total amount of stock. If not owned by a corporation, give the names and addresses of the individual owners. If owned by a partnership or other unincorporated firm, give its name and address as well as those of each individual owner. If the publication is published by a nonprofit organization, give its name and address.) Full Name Complete Mailing Address VILTIS INC 9th AMERICAN LITHUANIAN PRESS & RADIO ASSN. 19807 CHEROKEE AVE. CLEVELAND, OHIO 44119-0191 ALGERDAS MATULIONIS 3236 DAR B CLEVELAND, Ohio 44118		
11. Known Bondholders, Mortgagees, and Other Security Holders Owning or Holding 1 Percent or More of Total Amount of Bonds, Mortgages, or Other Securities. If none, check box Full Name Complete Mailing Address ☒ None NONE		
12. Tax Status (For completion by nonprofit organizations authorized to mail at nonprofit rates) (Check one) The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for federal income tax purposes: ☐ Has Not Changed During Preceding 12 Months ☐ Has Changed During Preceding 12 Months (Publisher must submit explanation of change with this statement) PS Form 3526, October 1999 (See instructions on Reverse)		
13. Publication Title DIRVA	14. Issue Date for Circulation Data Below SEPTEMBER 30, 2003	
15. Extent and Nature of Circulation	Average No. Copies Each Issue During Preceding 12 Months	No. Copies of Single Issue Published Nearest to Filing Date
a. Total Number of Copies (Net press run)	1700	1700
(1) Paid/Requested Outside-County Mail Subscriptions Stated on Form 3541. (Include advertiser's proof and exchange copies)	1116	1021
(2) Paid In-County Subscriptions Stated on Form 3541 (Include advertiser's proof and exchange copies)	NONE	NONE
(3) Sales Through Dealers and Carriers, Street Vendors, Counter Sales, and Other Non-USPS Paid Distribution	39	37
(4) Other Classes Mailed Through the USPS	20	19
c. Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of 15b (1), (2), (3), and (4))	1175	1077
d. Free Distribution by Mail (Complete complement only, and other free)		
(1) Outside-County as Stated on Form 3541	70	67
(2) In-County as Stated on Form 3541	NONE	NONE
(3) Other Classes Mailed Through the USPS	60	58
e. Free Distribution Outside the Mail (Carriers or other means)	56	49
f. Total Free Distribution (Sum of 15d and 15e.)	186	174
g. Total Distribution (Sum of 15c and 15f)	1361	1251
h. Copies not Distributed	339	449
i. Total (Sum of 15g and h.)	1700	1700
j. Percent Paid and/or Requested Circulation (15c divided by (i), times 100)	86.3	86.1
16. Publication of Statement of Ownership ☐ Publication required. Will be printed in the _____ issue of this publication. ☐ Publication not required.		
17. Signature and Title of Publisher, Business Manager, or Owner SEP 30 2003		
I certify that all information furnished on this form is true and complete. I understand that anyone who furnishes false or misleading information on this form or who omits material or information requested on the form may be subject to criminal sanctions (including fines and imprisonment) and/or civil sanctions (including civil penalties).		
Instructions to Publishers		
1. Complete and file one copy of this form with your postmaster annually on or before October 1. Keep a copy of the completed form for your records.		
2. In cases where the stockholder or security holder is a trustee, include in items 10 and 11 the name of the person or corporation for whom the trustee is acting. Also include the names and addresses of individuals who are stockholders who own or hold 1 percent or more of the total amount of bonds, mortgages, or other securities of the publishing corporation. In item 11, if none, check the box. Use blank sheets if more space is required.		
3. Be sure to furnish all circulation information called for in item 15. Free circulation must be shown in items 15d, e, and f.		
4. Item 15h, Copies not Distributed, must include (1) newsstand copies originally stated on Form 3541, and returned to the publisher, (2) estimated returns from news agents, and (3), copies for office use, leftovers, spoiled, and all other copies not distributed.		
5. If the publication had Periodicals authorization as a general or requester publication, this Statement of Ownership, Management, and Circulation must be published; it must be printed in any issue in October or, if the publication is not published during October, the first issue printed after October.		
6. In item 16, indicate the date of the issue in which this Statement of Ownership will be published.		
7. Item 17 must be signed.		
Failure to file or publish a statement of ownership may lead to suspension of Periodicals authorization.		
PS Form 3526, October 1999 (Reverse)		

*Ateina naktis,
Saulė jau nuslinko
Už kalnų, už miškų, už laukų.
Saldžių sapnų, užmiki,
Diev's yr' čia...*

**Atsisveikindamos su savo sese, kūrybinga ir
išsverminga skautų vadove,**

**A. † A.
v.s. STEFANIJA
RADZEVIČIŪTE,**

**jos artimuosius atjaučiame
ir kartu liūdime.**

Clevelando skautininkės

PRANEŠIMAI

ALT SUVAŽIAVIMAS

Į Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimą atvyksta ALTo įgaliotinis Washingtone Simonas Girdzijauskas, kuris padarys pranešimą apie ALTo veiklą Washingtone. Simonas Girdzijauskas yra Jungtinio Pabaltiečių komiteto, ALTo atstovybės Washingtone, programos koordinatorius. Jis taipgi atstovauja ALTui Centrinės ir Rytų Europos koalicijos taryboje. ALTo suvažiavimas įvyks **lapkričio 7-8** dienomis Balzeko lietuvių muziejuje. Visuomenė kviečiama dalyvauti. Norintys daugiau informacijų gali kreiptis į ALTo būstinę tel. 773-735-6677.

* * *

Šiomis dienomis ALTo valdyba išsiuntė 9,000 atsišaukimų ryšium su pastangomis išlaikyti Pabaltijo laidas per Amerikos Balsą ir Laisvosios Europos Radiją. Atsišaukimuose nurodoma į kuriuos Senato ir Kongreso narius kreiptis telefonais bei faksais. Kadangi Kongrese šiuo klausimu bus daromi kritiški sprendimai ateinančiomis savaitėmis, visuomenė yra skatinama aktyviai jungtis į šią akciją. Šią informaciją taipgi galima gauti kreipiantis į ALTo būstinę tel. 773-735-6677.

Saulius V. Kuprys

■ **Juodšilių “Šilo”** vidurinės mokyklos skulptūrų parkas pasipuoš dar penkiomis naujomis skulptūromis. Tai ilgalaikis mokyklos direktoriaus Prano Vėželio, tėvų komiteto, Vilniaus dailės akademijos prof.

Dalios Matulaitės, Vilniaus miškų urėdijos bei VDA antro kurso skulptūros studentų darbų projektas. Pasak prof. D. Matulaitės, kasmet Juodšilių mokyklos parke įkurdinamos vis naujos skulptūros. Šis su-

V.s. Vilija Klimienė pradeda šukį Neringos t. skaučių lauže R. ir V. Degučių sodyboje.

G. Juškėno nuotr.

DIRVAI AUKOJO

A.Sutkus, Beverly Shores, IN . 80
R.Bitėnas, Bronxville, NY 60
E.Petrini, Jackson, MS 60
A.Mackevičius, Belmont, MA 35
V.Vidugiris, Rancho P., CA 30
K.Ripškis, Phoenix, AZ 25
V.Girdvainis, Lemont, IL 20
R.Tamulionis, Beverly H., MI. 20
A.Balbata, St. Pete., FL 20
H.Dilys, Chicago, IL 20
R.Švoba, Madison Hts., MI ... 10
V.Kačinskas, Sawyer, MI 10
J.Kartanas, Omaha, NE 10
G.Plukas, Santa Monica, CA ...10
F.Kvedaras, Toronto, Canada .. 10
P.Michelevičius, St. Pete. B., FL .10
R.Minkūnas, Seven Hills, OH.. 10
A.Januška, Milton, MA 5
C.Rukuiža, Berwyn, IL 5
M.Yurkšaitis, Willoughby, OH .. 5
B.Platukis, Sun City, CA 5
A.Pliodžinskas, Houston, TX .. 4
G.Sirutis, Santa Monica, CA ... 4
R.Šlepetyš, Brick, NJ 4

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

manymas kilo dar 1996 m., kai buvo pastatytos trys skulptūros. Vienas iš pirmųjų autorių buvo dail. Rimas Valeikis. Šiuo metu 4 hektarų ploto parke eksponuojama 14 skulptūrų.

■ **Nemenčinės** civilinės saugos mokymo centre vyko paskutinės Lietuvos specialistų ir JAV gynybos departamento bei Federalinio tyrimų biuro kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu programos pratybos. JAV gynybos agentūros specialistai mūsų pareigūnų pasirengimą galimiams teroro aktams įvertino labai gerai.

Pagal Lietuvos spaudą

GATVELEI VILNIAUS RAJONE - J.PILSUDSKIO VARDAS

Vilniaus rajono savivaldybės taryba nusprendė pavadinti Riešės seniūnijos Pikeliškių kaimo vieną gatvę tarpukario Lenkijos vadovo maršalo Juzefo Pilsudskio vardu. Pasak istorikų, aktyviai siekęs Lietuvos ir Lenkijos susivienijimo, J.Pilsudskis tik sugadino dviejų tautų santykius.

Už sprendimą suteikti Pikeliškių gatvei prieštaringai vertinamo Lenkijos veikėjo vardą balsavo 16 rajono tarybos narių - Lietuvos lenkų rinkimų akcijos atstovų, prieš buvo 10. Iš viso rajono taryboje yra 27 nariai.

Šį siūlymą anksčiau griežtai kritikavo opozicinė Tėvynės sąjunga. Siūlymą pavadinti J.Pilsudskio vardu gatvę už 23 kilometrų nuo Vilniaus esančiose Pikeliškėse inicijavo parašus surinkę vietos gyventojai. Dauguma iš maždaug Pikeliškėse 300 gyvenančių žmonių yra lenkai. Gyvenvietėje yra restauruotas dvaras, kuriame praėjusio šimtmečio pradžioje buvo J.Pilsudskio vasaros rezidencija.

1920 metais, būdamas tuometinės Lenkijos vadovu, J.Pilsudskis inscenizavo sukilimą Vilniaus krašte, per kurį buvo okupuotas ir prijungtas prie Lenkijos beveik trečdalis Lietuvos teritorijos. J.Pilsudskis 1867 m. gimė Lietuvoje, Švenčionių rajone, tuometiniame Zalavo dvarelyje. Po generolo mirties jo širdis buvo palaidota Vilniaus Rasų kapinėse. Atvykę į Lietuvą, neretai Zalavą ir Rasų kapines aplanko Lenkijos valdžios pareigūnai ir žymūs lenkų kilmės visuomenės veikėjai.

LENKAI PATEISINA J.PILSUDSKIO DARBUS

Prieštaringi vertinimai dėl Vilniaus rajono savivaldybės sprendimo suteikti Jozefo (Juzefo) Pilsudskio vardą Pikeliškių kaimo gatvei pasiekė ir Lenkijos spaudą. Beveik visuose centriniuose Lenkijos dienraščiuose pabrėžiama, kad tarpukario Lenkijos vadovo generolo J.Pilsudskio asmenybė Lietuvoje vertinama itin nevienareikšmiškai.

Lenkų spauda cituoja Lietuvos Seimo narį, opozicinės Tėvynės sąjungos narį Jurgį Razmą, pasak kurio, "Lietuvoje lenkų politiko veikla vertinama neigiamai, nes šis žmogus buvo okupantas".

Tuo tarpu Lietuvos lenkų rinkimų akcijos pirmininkas Valdemaras Tomaševskis laikraščiu *Rzeczpospolita* sakė, kad kai kurių lietuvių "nacionalistinės pakraipos" politikų J.Pilsudskio lyginimas su Stalinu ir Hitleriu yra "politinis alfabetizmas".

Pasak Lietuvos lenkų mažumos atstovo, Vilniaus savivaldybės sprendimas "yra legalus ir neginčijamas". Be to, "Vilnijos gyventojai žiūri į J.Pilsudskį ne į kaip okupantą, o į tėvynainį, kuris čia gimė, išvijo bolševikus ir išgelbėjo Lietuvos, Lenkijos, o gal ir visos Europos nepriklausomybę".

V.Tomaševskis tikisi, kad šis reikalas sukels istorinę diskusiją, kuri padės lietuviams suprasti J.Pilsudskio asmenybę ir jo vaidmenį istorijoje. Kaip rašoma dienraštyje *Trybuna*, "lietuviai lenkų maršalą kaltina tuo, kad jis dviem dešimtmečiams atėmė iš jų sostinę - Vilnių".

Pagal BNS pranešimus, www.delfi.lt

RASTI ALEKSANDRO MAKEDONIEČIO EPOCHOS LOBIAI

Vienuose iš Afganistano sostinės Kabulo rūmų aptikta Aleksandro Makedoniečio epochos brangenybių - 20 tūkstančių aukso monetų ir neįkainojamų artefaktų. Spalio 21 d. gautomis žiniomis, radinys vertinamas keliomis dešimtimis milijonų dolerių. Kaip pranešama, tarp unikalių juvelyrinių dirbinių - aukso karūna, durklas, inkrustuotas brangakmeniais, ir vadinamieji Afroditės karuliai. Pagal legendą, juos nukalė dievas Hefaistas. Šie papuošalai bet kurią moterį padarydavo tokią gražią, kad jai niekas neįstengdavo atsisipirti. "Tai, ko gera, reikšmingiausia pasaulyje senybių kolekcija, surasta ne Egipte", - pareiškė Afganistano finansų ministras. Lobis buvo surastas dar 1978 m. Afganistano šiaurėje, o po to paslėptas vienuose Kabulo rūmuose, slaptame kambaryje. Nuo 1996 iki 2001 m. šalį valdę talibai mėgino tardymais ir kanikiniais iš rūmų tarnautojų išgauti, kur yra slėptuvė, bet jiems nepavyko.. Dabar Afganistano prezidento Hamido Karzai potvarkiu slaptas kambarys buvo atidarytas. "Visos brangenybės vietoje, niekas nedingo", - patikino prezidentas užsienio žurnalistus. **ELTA**

KAUNO KARO MUZIEJUI - SAMURAJŲ KARDAI

Japonų verslininkas ir kolekcionierius pasiūlė Vytauto Didžiojo karo muziejui Kaune nuolat eksponuoti senovinius samurajų kardus (katanas) iš jo asmeninės kolekcijos. Surengti kardų kolekcijos ekspoziciją japonas Fuminora Noba pasiūlė apsilankęs pas Kauno

Smagiai sukosi jaunimėlis Šokių dienoje "Gyvybės žalias medis" Vilniuje šių metų viso pasaulio lietuvių šventėje. V. Kliorio nuotr.

vicemerą Eriką Tamašauską. F.Noba teigė jau turintis Japonijos valstybės leidimą išvežti iš šios šalies senovines vertybes. Kolekcionierius sakė, jog 9 vertingi jo kolekcijos kardai ir vieno kardo, vadinamo koširai, dėklas, liktų kaip jo nuosavybė, tačiau būtų nuolat eksponuojami muziejuje. F.Noba kalbėjo, kad prieš šešerius metus vedęs lietuvę ketina apsigyventi Kaune ir vystyti čia ne tik verslą, bet ir supažindinti kauliečius su savo šalies kultūra. Kolekcionieriaus kardai yra

nuo 100 iki 600 metų senumo. Pasak japono, šie ginklai nebuvo naudojami kovose, bet laikomi garbingose japonų karių ir aristokratų namų vietose kaip meno kūriniai. F.Nobos teigimu, senoviniai katanai kainuoja nuo 40 tūkst. iki kelių šimtų tūkstančių litų, o kai kurie dirbiniai, pagaminti garbiausių senovės meistrų, - ir iki kelių milijonų litų. Kauno vicemerąs teigė, kad jau šnekėjosi su Vytauto Didžiojo karo muziejaus vadovais ir jie pritarė šiai idėjai. **BNS**

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą rūdėsio valandoje. Didelė aliečių automobiliams pastatyti.